

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- **Ontwerp van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat betreft diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie**
 - **Tweede principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de Raad van State**

SAMENVATTING

Het ontwerpbesluit houdt een wijziging in van VLAREM II en van het Energiebesluit van 19 november 2010.

De verplichtingen met betrekking tot energieplanning worden uit VLAREM II gehaald en worden geïntegreerd in het Energiebesluit van 19 november 2010. Aan een doelgroep van een 1500-tal net niet energie-intensieve ondernemingen zullen ook verplichtingen worden opgelegd wat betreft het uitvoeren van rendabele of no-regret maatregelen ter verbetering van hun energie-efficiëntie. Zo levert ook deze belangrijke doelgroep een bijdrage aan de realisatie van de energie-efficiëntie- en klimaatdoelstellingen. Het finaal energiegebruik van deze net niet energie-intensieve ondernemingen ligt tussen de 0,02 PJ en 0,1 PJ. Verder wordt ter uitvoering van de visienota van de Vlaamse Regering van 5 november 2021 de definitie van een rendabele maatregel in het Energiebesluit van 19 november 2010 aangescherpt: de interne rentevoet (IRR) vanaf wanneer een maatregel als rendabel gezien wordt verlaagt van 15% naar 13%. Ook wordt een hervorming van de premie na audit doorgevoerd.

Aan het toepassingsgebied van de call Groene Stroom worden installaties op woongebouwen en installaties van energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen toegevoegd als aparte installatietypes. Op die manier worden het potentieel aan installaties op basis van zonne-energie en de versnelde ontwikkeling van energiegemeenschappen ondersteund door rekening te houden met de technisch-economische specificiteiten maar binnen de context van een competitieve biedprocedure die energieproductie prioritair wil invullen met projecten met de hoogste groenestroomproductie voor de verkregen steun.

Er wordt voorts ook uitvoering gegeven aan de principes uit de voormelde visienota waarbij de certificatensteun voor alle nieuwe en ingrijpend gewijzigde WKK's op fossiele brandstoffen volledig wordt afgebouwd vanaf 2023 (-100% in 2023) in plaats van 2030. Daarnaast wordt het afbouwpad voor de maximale bandingfactoren voor zon, wind en biogas, die in het Energiebesluit van 19 november 2010 waren vastgelegd tot startdatum 2023, verder vastgelegd tot 2025. Daarmee wordt invulling gegeven aan de afbouw vastgelegd in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024.

Het ontwerpbesluit geeft ook uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 voor wat betreft het verhogen van het minimumaandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties vanaf 2023. Daarnaast worden ook enkele randvoorwaarden bijgestuurd. Vervolgens wordt, rekening houdend met het vergroeningstraject voor gebouwenverwarming, een aanpassing van deze eis in 2025 voorgesteld waarbij enkel nog naar de zonne-productie uit thermische en fotovoltaïsche zonne-energiesystemen wordt gekeken en niet langer naar de hoeveelheid hernieuwbare energie voor verwarming.

Ook wordt de afwijkingsprocedure van externe warmtelevering in de EPB-regelgeving vereenvoudigd. In de meeste gevallen zal geen afwijkingsaanvraag meer nodig zijn. Enkel voor gevallen van externe warmtelevering met gefaseerde uitbouw wordt voorgesteld om de procedure van de afwijkingsaanvraag te behouden.

Grote verkavelingen, grote groepswooningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen met meer dan vijf gebouweenheden kunnen niet meer aansluiten op aardgas als de aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor stedenbouwkundige handelingen wordt ingediend vanaf 1 januari 2023.

Naar analogie met de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen, wordt in uitvoering van de voormelde visienota ook een renovatieverplichting voor residentiële gebouwen ingevoerd. Nieuwe eigenaars van woongebouwen zullen vanaf 1 januari 2023 verplicht worden om binnen de 5 jaar na notariële overdracht in volle eigendom de woning grondig energetisch te renoveren tot minimum EPC-label D. Naar analogie met de renovatieverplichting voor residentiële gebouwen, wordt vanaf 1 januari 2023 tegelijkertijd ook de verplichting om te renoveren tot minimum label D ingevoerd voor kleine niet-residentiële eenheden die gelegen zijn in een gebouw dat niet in totaliteit wordt overgedragen, of als het gebouw in kwestie niet volledig een niet-residentieel gebouw is.

Er worden voorts een aantal terminologische verduidelijkingen aangebracht aangaande het EPC-toepassingsgebied.

De groep van nieuwe eigenaars die beroep kunnen doen op een renteloos renovatiekrediet of een energielening+ wordt uitgebreid doordat het renteloos renovatiekrediet kan worden verkregen bij een renovatie tot label D. Daarnaast worden de bedragen van de rentesubsidies aanzienlijk verhoogd: wie renoveert tot label C of strenger heeft gedurende een bepaalde tijd recht op een negatieve rente en daardoor dus in totaal een hogere rentesubsidie.

Voorts worden de bedragen die in het kader van het "noodkoopfonds" kunnen worden ontleend verhoogd van 30.000 euro naar 50.000 euro. Verder wordt voorzien in een versterking van de basisfinanciering van de energiehuizen in de periode 2022-2024.

Vanaf 1 januari 2023 wordt de batterijpremie hervormd als een premie bij de distributienetbeheerders. De premie sturing elektrische warmte (SEW) wordt dan weer tot en met eind 2024 verlengd.

Tot slot wordt voorzien in een aantal aanpassingen met betrekking tot de regels voor de call voor middelgrote installaties op basis van zonne-energie en kleine en middelgrote windturbines.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2022/56 werd op 21 februari 2022 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 14 februari 2022 verkregen.

Het begrotingsakkoord werd op 24 februari 2022 bekomen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 25 februari 2022 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat betreft diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerpbesluit het advies van de SERV, de Minaraad, de VREG en de VTC in te winnen binnen een termijn van dertig dagen.

2. **BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN**

A. ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)

De SERV gaf op 21 maart 2022 haar advies, dat gaat als bijlage 2. In haar advies haalde de SERV de hierna volgende punten aan:

- De SERV vraagt duidelijkere signalen dat structurele investeringen in energiebesparing én defossilisering bij gezinnen drastisch moeten versnellen. Dat impliceert volgens de SERV een ambitieuzere renovatieverplichting bij transacties, een versnelde defossilisering bij nieuwbouw én bij ketelvervanging, aandacht voor de technische haalbaarheid van de aangepaste vereisten rond het minimum aandeel hernieuwbare energie voor gebouwen om te vermijden dat de interesse in ingrijpende energetische renovaties vermindert, meer maatwerksteun via OCMW's – en een middelenboost hiervoor - voor curatieve én preventieve maatregelen voor doelgroepen die het ondanks andere maatregelen moeilijk krijgen door de hoge energieprijzen, een fors opgeschaalde ontzorging via energiehuizen, collectieve projecten e.d., de versnelde bouw, renovatie en defossilisering van sociale woningen en een massaal opleidings-en mobilisatieprogramma voor werkkrachten in de bouw. De SERV vraagt ook om investeringen in energiebesparing en defossilisering in de praktijk te ontzorgen en te mobiliseren. Energiehuizen, energieloketten, maar ook lokale besturen kunnen volgens de

¹ VR 2022 2502 DOC.0205

SERV energiebesparings- en defossiliseringsprojecten in de praktijk vorm geven en faciliteren via maatwerk en via collectieve renovatieprojecten, e.d.

Hierop kan de hierna volgende repliek worden gegeven:

- Wat de **renovatieverplichting** betreft dient te worden vastgesteld dat dit een uniek gegeven in Europa is. Geen enkele lidstaat gaat vandaag al zo ver als het Vlaamse Gewest in het opleggen van verplichte renovatiedoelstellingen bij residentiële en niet-residentiële gebouwen in geval van de notariële overdracht in volle eigendom of bij de vestiging/overdracht van een opstalrecht of erfpacht.

Daarbij dient er echter over te worden gewaakt dat de aanschaf van een woning of appartement nog steeds betaalbaar blijft voor de modale burger. Het starten met een te streng introductieniveau kan zorgen voor een ongewenste schokgolf op de vastgoedmarkt. De timing en het daaraan gekoppelde eiseniveau vergen dan ook een evenwichtsoefening tussen enerzijds de renovatie-eisen en anderzijds de betaalbaarheid. Het ontwerpbesluit voorziet echter nu al in een verstrenging van dit minimale label voor eengezinswoningen en appartementen in 2028 tot minimum EPC-label C, in 2035 tot minimum label B voor eengezinswoningen en label C voor appartementen en in 2040 tot label A voor eengezinswoningen en label B voor appartementen. Vanaf 2045 dienen appartementen ook label A te halen. Het is immers noodzakelijk om nu reeds over een duidelijk vastgelegd langetermijnpad te beschikken: dit onderbouwt de boodschap dat het D-label geen einddoel is en vermijdt dat renovatiekeuzes leiden tot lock-in-effecten of suboptimale isolatieniveaus. Bovendien zijn de beschikbare stimulerende maatregelen, zoals het renteloos renovatiekrediet en de EPC-labelpremie, zo opgevat dat ze meer steun bieden naarmate het ambitieniveau van de renovatie stijgt. Voor appartementen is het voorstel om vanaf 2030 een bijkomend traject te volgen, waarbij een minimaal gebouwlabel zal worden opgelegd aan het appartementsgebouw in zijn geheel los van verkoop. De berekening van dit gebouwlabel en de bepaling van het minimaal gebouwlabel vanaf 2030 is momenteel nog in onderzoek, dus hierover kunnen nog geen verdere wettelijke bepalingen worden ingevoerd. Dit gebouwlabel zal er mee voor zorgen dat het label voor een appartement kan worden gerealiseerd.

- Wat het streven naar **defossilisering** betreft, vindt de SERV in de Vlaamse Regering een bondgenoot maar dit moet wel op een intelligente en realistische wijze gebeuren. Tevens moet rekening worden gehouden met de juridische beperkingen die in dat kader worden gecreëerd door het Belgische staatsbestel: volgens de Raad van State is het Vlaamse Gewest immers niet bevoegd om maatregelen op te leggen die een volledig marktuitsluitend effect hebben (zie bijvoorbeeld recent nog advies nr. 70.736/3). Dergelijke juridische beperkingen begrenzen de armslag van de Vlaamse Regering om nog verregaandere verplichtingen op te leggen bij de ketelvervanging van stookolieketels, gasketels,...

De Russische agressie tegen Oekraïne is, benevens de milieudoelstellingen die worden nagestreefd, een extra impuls om de huidige aardgasafhankelijkheid te verkleinen. Een onmiddellijke afschaffing van aardgas wegens de oorlog in Oekraïne is echter ook niet realistisch, een geleidelijke transitie wel. Daarom heeft de Vlaamse Regering een stappenplan gecreëerd waardoor het Vlaamse Gewest wat nieuwbouw betreft tegen 2026 aardgasafhankelijk moet werken. Het is de bedoeling dit stappenplan nog te versnellen richting 1 januari 2025, en om voor de nieuwe grote verkavelingen, grote groepswoningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen de in artikel 3.1.62 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziene uitfasering ook met één jaar te versnellen (voor dossiers waarbij de aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor

het verkavelen van gronden of voor stedenbouwkundige handelingen wordt ingediend vanaf 1 januari 2023 i.p.v. 2024).

Tegelijkertijd wordt voorzien in zowel flankerende premiemaatregelen als maatregelen die de aan aardgas gekoppelde voordelen afschaffen (bijv. de afschaffing van de begrenzing van de aansluitingskost op 250 euro), waardoor aardgas steeds onaantrekkelijker wordt en aan de nieuwbouwers een bijkomende incentive wordt gegeven om voor een duurzame verwarmingstechnologie te kiezen.

Zo besliste de Vlaamse Regering op 1 april 2022 principieel om de premies voor warmtepompen te verhogen.

Tot slot zet de Vlaamse overheid nu al reeds in op informatiecampagnes richting de brede bevolking m.b.t. defossilisering en zal zij dat ook blijven doen.

- Wat de **gezinnen betreffen die door de energieprijstijgingen in de problemen komen**, tracht de Vlaamse Regering hierbij weliswaar zoveel mogelijk (historische) kosten uit de factuur te houden, of te halen, maar is de rechtstreekse impact op de elektriciteitsfactuur die de Vlaamse Regering kan uitoefenen eerder beperkt. Tevens moet worden gewezen op de sociale beschermingsmaatregelen die zijn opgenomen in titel V van het Energiebesluit van 19 november 2010 (en die recent nog werden aangepast) en op de sociale functie van de OCMW's. Tot slot neemt de Vlaamse Regering ook allerlei initiatieven om energetisch slechte woningen te laten renoveren: zo is er sinds 2020 de steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen waardoor de renovatie wordt ondersteund van woningen die gekenmerkt worden door structurele problemen op het vlak van veiligheid, gezondheid en/of kwaliteit en waaraan belangrijke werkzaamheden moeten worden uitgevoerd die gericht zijn op een verbetering van de energieprestaties, gecombineerd met structurele en bouwfysische ingrepen en die tot doel hebben om het goed te laten beantwoorden aan de elementaire vereisten van veiligheid, gezondheid en woningkwaliteit, vermeld in artikel 1.3, §1, eerste lid, 11° en 43°, van de Vlaamse Codex Wonen. Het is in eerste instantie aan de OCMW's om die beschikbare middelen aan te grijpen. Nog dit jaar is de lancering van een derde call gepland, met een budget van 36,25 miljoen euro.

In tegenstelling tot wat de SERV laat uitschijnen, zet de Vlaamse overheid ook zwaar in op gerichte preventieve steun. Er dient daarbij te worden gewezen op het feit dat de Vlaamse Regering voorziet in het verstrekken van energieleningen via energiehuizen en energie- en woonpremies die specifiek gericht zijn op de ondersteuning van inkomen gerelateerde doelgroepen. De Vlaamse Regering heeft de intentie om dit (bovenop de reeds gefinaliseerde *Mijn VerbouwPremie*) in de (nabije) toekomst nog verder te versterken en heeft hierover op 1 april 2022 reeds een aantal principiële beslissingen genomen die nog definitief goedgekeurd moeten worden na de verwerking van de verkregen adviezen (bijv. verhoging premiepercentages naar 35% en 50% voor specifieke doelgroepen *Mijn VerbouwPremie*).

Middels dit ontwerpbesluit worden ook de energielening+ en het renteloos renovatiekrediet als flankerende maatregel aangepast en versterkt om rekening te houden met de nieuwe renovatieverplichting, en de Vlaamse Regering heeft de intentie om de gewone energieleningen op kortere termijn ook op te schalen tot een *Mijn VerbouwLening*. Om dit mogelijk te maken zijn echter eerst een aantal regelgevende aanpassingen noodzakelijk.

Tot slot dient erop gewezen dat de SERV in haar advies nadrukkelijk ook maatregelen bepleit die eigenlijk een federale bevoegdheid zijn (btw, verhoging van de middelen voor

de OCMW's in het Fonds Elektriciteit en Gas,...), en waar de Vlaamse Regering, ofschoon zij die wel genegen is, geen rechtstreekse impact op heeft.

- Wat het **minimumaandeel hernieuwbare energie** betreft, vreest de SERV dat de aangepaste vereisten ingrijpende energetische renovaties (IER) kunnen verminderen. Er moet echter op worden gewezen dat de Vlaamse Regering zelf in het kader van de eerste principiële goedkeuring ook die afweging al maakte en met dat gegeven rekening hield bij het vaststellen van de nieuwe eisen bij IER. Uit de analyse voor nieuwbouw blijkt immers dat, naast de eis op de hernieuwbare energie zelf, ook het E-peil een belangrijke impact heeft op de toenemende toepassing van concrete hernieuwbare maatregelen. Bij de ingrijpende energetische renovatie (IER) van woningen blijkt dat vooralsnog in mindere mate hernieuwbare maatregelen worden toegepast, maar dat de invoering van de eis in 2017 hier wel een duidelijk impact heeft gehad, wat resulteert in een toename die overeenstemt met het niveau bij nieuwbouw in 2014. Er wordt verwacht dat de recente verstrengingen van het E-peil naar E70 in 2020 en E60 in 2022 nog een extra stimulans zullen betekenen. Daarnaast blijft het belangrijk om te benadrukken dat een IER een vrije keuze is die de Vlaamse Regering zoveel mogelijk tracht te promoten in het kader van de renovatiestrategie. Ook de maatregelen rond de afbouw van aardgas, die bij nieuwbouw bepalend zijn geweest voor het voorgestelde niveau, gelden vooralsnog niet voor IER. Net om die redenen bevat het ontwerpbesluit dan ook een eisenniveau van 20 kWh/m², dat minder streng is dan nieuwbouw², maar toch haalbaar en ambitieus is. Daarnaast worden ook de randvoorwaarden (uitzonderingen, participatie) overeenkomstig de bepalingen bij nieuwbouw aangepast. Dat zorgt bij IER voor een overeenkomstig niveau van 30 kWh/m² bij participatie en een bedrag van 23 euro/m² bij een volledige participatie.
- Wat de **capaciteitsnoden van de bouwsector** betreffen, moet om de ambitieuze doelstellingen uit de renovatie- en klimaatstrategie te behalen, de uitvoerende capaciteit in de bouwsector inderdaad structureel verhogen en gedurende decennia beschikbaar blijven. In de Langetermijnrenovatiestrategie van de Vlaamse gebouwen werd deze behoefte op basis van in Europa courant gebruikte parameters ingeschat op minstens 60.000 bijkomende tewerkstellingen, of een groei met 30%. Volgens het VEKP zetten de ministers bevoegd voor Onderwijs, Energie en Werk samen met de bouwsector op het niveau van het Vlaams Bouwoverlegcomité (VBOC) een actieplan op met het oog op planmatige oplossingen voor een structureel verhoogde instroom van arbeidskrachten in de bouwsector en het ontwikkelen van efficiëntere en minder arbeidsintensieve bouwtechnieken voor energetische renovatie.

Het VEKA tracht de behoefte aan bijkomende capaciteit inhoudelijk en cijfermatig verder onderbouwen en proactief contacten leggen met de belanghebbenden zodat het belang van voldoende capaciteit in de bouw als sleutel voor de renovatiestrategie én als structurele motor voor onze economie en welvaart correct naar waarde wordt geschat. Deze voorbereiding (tegen zomer 2022) zal dan de basis kunnen vormen van een globale aanpak die moet worden uitgewerkt op niveau van de Vlaamse overheid.

- Wat de **ontzorging van investeringen in energiebesparing en defossilisering** betreft, kan het volgende worden gerepliceerd:
 - Het Lokaal Energie en Klimaatpact (LEKP) zal dit jaar een nieuwe versie krijgen met bijkomende engagementen waar lokale besturen zich toe kunnen verbinden. De voorbereidingen worden door Minister Somers momenteel samen met de VVSG

² Voor nieuwbouw is de eis minimaal 35 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte als de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2023, en minimaal 25 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte als de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2025. Vanaf 2025 kan bij nieuwbouw ook niet meer worden aangesloten op het aardgasdistributienet, wat zijn weerslag heeft op dat aandeel.

getroffen. Hier zal de focus op fossielvrije collectieve renovaties prominent opgenomen worden met als concrete doelstelling 25 fossielvrije renovaties per 1.000 wooneenheden binnen elke deelnemende gemeente of stad. Daarnaast bereidt Minister Somers een tool voor om collectieve renovaties te begeleiden. Dit zal voor alle lokale besturen en hun energiehuizen ter beschikking worden gesteld in de loop van 2023.

- Naar aanleiding van de introductie van de *Mijn VerbouwPremie* worden een aantal bestaande ontzorgende trajecten herbekeken. Op basis van een gezamenlijk met de stakeholders uitgevoerde evaluatie begin 2022, worden momenteel beleidsopties voorbereid om de bestaande energiescans (type 2 bij de energiehuizen), de huur- en isolatiepremie voor de private huurmarkt en de collectieve renovatieprojecten (Burenpremie, BENOvatiecoaches) te integreren in een *Mijn VerbouwBegeleiding*. De uniformisering van de inhoud en de voorwaarden biedt meer zekerheid voor de burgers en de uitvoerders, waardoor een verdere groei in de vraag en het aanbod wordt verwacht.
- Ter uitvoering van de visienota van de Vlaamse Regering van 5 november 2021 wordt voor het **sociaal woningpatrimonium** samen met de VMSW en de sociale huisvestingsmaatschappijen een klimaatactieplan richting 2050 vastgelegd. Het VEKP bepaalt immers dat tegen uiterlijk 2050 alle sociale huurwoningen een EPC-kengetal moeten hebben van maximaal 100 kWh/m². Dat klimaatactieplan maakt van het structureel opwaarderen van woningen een absolute prioriteit, te beginnen met de woningen met veiligheids- en gezondheidsproblemen en de uiterst slechte woningen. De ambitie is om de sociale woningen die gerenoveerd worden zoveel mogelijk meteen grondig te renoveren richting de langetermijndoelstelling 2050. Het tijdspad van de EPC-norm wordt uiteraard ook van toepassing op het sociale woningpatrimonium. Om dit proces verder kracht bij te zetten zal ook een experimentenoproep rond snelle renovatie en isolatie, waarbinnen regelluwte mogelijk is, worden gelanceerd.
- De SERV vraagt een toetsing van het realiteitsgehalte van de nieuwe regels voor ondernemingen, o.a. de combinatie van IRR-verstrengingen bij EBO-bedrijven en bij ondernemingen waarvoor het ontwerpbesluit nieuwe verplichtingen introduceert, met hoge energieprijzen en de impact op andere investeringen vooral de strategische, de afhankelijkheid van de resultaatsverbintenis van de gedeeltelijke financiering van sectororganisaties voor begeleiding voor ondernemingen bij de implementatie van de energievereisten, het tijds kader voor de implementatie van audit- en energieplanverplichtingen, en de timing van de aanpassing van de bandingfactoren en de impact van de aangepaste WKK-steun op de elektriciteitsproductiecapaciteit.

Hierop kan de hierna volgende repliek worden gegeven:

- De SERV merkt op dat er rekening gehouden moet worden met de impact van de hoge energieprijzen op ruimte voor overige investeringen. De impact van de hoge energieprijzen en verlaging van de IRR naar 13% zullen ervoor zorgen dat meer maatregelen rendabel worden en zouden onder andere cashflowproblemen kunnen veroorzaken.

In de nieuwe regelgeving is voor dergelijke situaties een “pardonabiliteitsclausule” opgenomen waarbij ondernemingen kunnen argumenteren een maatregel uit te stellen of niet langer te moeten uitvoeren, omwille van economische en/of financiële redenen. In de ontworpen artikelen 6.5.5, §2 en 6.5.13, §4 wordt aangegeven dat op gemotiveerd verzoek van de exploitant bij het VEKA de termijn verlengd kan worden of zelfs vrijstelling verleend kan worden voor de uitvoering van de voormelde maatregelen. In het verzoek toont de exploitant met gegronde economische of financiële redenen aan dat de voormelde termijn

niet gehaald kan worden of dat de interne rentevoet lager geworden is. Het VEKA zal deze individuele verzoeken bekijken en waar nodig uitstel of vrijstelling kunnen verlenen.

Bijkomend kan opgemerkt worden dat de verplichting tot het nemen van maatregelen die de energie-efficiëntie verbeteren een dalend effect heeft op het energiegebruik van de onderneming, waardoor het budget dat aan energie gespendeerd moet worden zal verlagen en extra financiële ruimte gecreëerd zal worden om overige investeringen te financieren.

- De SERV vraagt om essentiële investeringen en activiteiten, o.a. in de landbouw- en voedingssector te beschermen.

De uitbreiding van de “pardonabiliteitsclausule” geeft mogelijkheid tot flexibiliteit (zie supra). Het is ook niet aangewezen om extra uitzonderingen te voorzien voor bepaalde sectoren. Het is belangrijk dat alle sectoren inzetten op energie-efficiëntie. Het inzetten op energiebesparende maatregelen is niet enkel goed voor het klimaat maar zorgt immers ook voor een structurele verlaging van de energiefactuur.

- De SERV stelt verder in haar advies dat de verlaagde IRR een voorafname op de EBO-onderhandelingen zou betekenen.

De onderhandelingen voor de vernieuwde EBO met de betrokken sectorfederaties lopen parallel met de ontwikkeling van deze nieuwe regelgeving. Daarnaast worden de engagementen van de EBO gebaseerd op de wetgeving en niet andersom. De wetgeving bepaalt een minimum aan verplichtingen (en dus ook IRR) voor ondernemingen die noodzakelijk zijn om de Vlaamse energie- en klimaatdoelstellingen te bereiken. De energiebeleidsovereenkomsten zijn een overeenkomst waarin bedrijven een engagement aangaan om verder te gaan dan de wetgeving in ruil voor tegenprestaties van de overheid. Indien ze niet verder willen gaan dan een IRR van 13%, staat het deze ondernemingen vrij om niet toe te treden tot de voor hen geldende EBO.

- De SERV merkt op dat de sectororganisaties een logische partner zijn bij de ontzorging van de ondernemingen die onder de versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen zullen vallen. De SERV merkt verder op dat het onlogisch en onwenselijk is dat de ondersteuning aan sectorfederaties hiervoor afhangt van de gehaalde resultaten en van het feit of ondernemingen al dan niet verder gaan dan de verplichtingen, terwijl de sectororganisaties hiervoor afhankelijk zijn van de acties van hun leden.

Het ontworpen artikel 7.18.2, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 vermeldt dat het doel van de sectorfederatieovereenkomsten is dat sectorfederaties hun leden ontzorgen bij het voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Bijkomend is het de bedoeling om via ontzorging de leden ook aan te zetten om verder te gaan dan de verplichtingen.

De sectorfederatieovereenkomst omvat acties van de sectorfederatie om haar leden te ontzorgen en te stimuleren om verder te gaan dan de geldende wetgeving. De steun die toegekend zal worden zal afhangen van de gestelde ambities en acties die de sectorfederaties zullen ondernemen volgens hun projectvoorstel, en het aantal ondernemingen dat ze hiermee inschatten te kunnen bereiken. De steun zal niet afhangen van de indirecte resultaten (bv gerealiseerde energiebesparing) die uit deze acties zullen voortkomen. Ter verduidelijking: onder de minimale resultaatsverbintenissen voor een sectorfederatieovereenkomst worden bijv. begrepen het aantal bedrijven die men als sectorfederatie zal bereiken en het aantal verplichte en niet verplichte maatregelen die men zal ontzorgen om tot realisatie ervan te komen.

Het is hierbij logisch dat de verdeling van het budget, dat bestaat uit overheidsmiddelen, proportioneel is aan het engagement dat een sectorfederatie bereid is aan te gaan.

Bovendien werd bij de mini-EBO's in het verleden ook een minimaal resultaat vooropgesteld, zoals bijvoorbeeld het aantal ondernemingen dat door de mini-EBO aangezet zou worden tot het uitvoeren van een energiescan en hierbij ontzorgd zou worden.

- De SERV oppert in haar advies om de timing van 1 januari 2023 voor audit- en energieverplichtingen te herbekijken, aangezien de timing bijzonder ambitieus lijkt voor een grote nieuwe doelgroep van ondernemingen.

Er wordt ingegaan op het advies van de SERV: de uiterlijke datum waarbij niet energie-intensieve vestigingen van ondernemingen moeten beschikken over een energieaudit of energiebalans wordt verlaat van 1 januari 2023 naar 1 april 2023. Dit uitstel van drie maanden spreidt de werklast voor energiedeskundigen voor deze doelgroep. Verder verlaten na 1 april 2023 zou interfereren met de noodzaak aan energiedeskundigen bij de doelgroep van de energie-intensieve vestigingen van ondernemingen, voor het opstellen van energieplannen in het kader van een nieuwe EBO. Deze nieuwe EBO zou starten vanaf 1 januari 2023, maar gedurende de eerste drie maanden moet in het kader van deze EBO voornamelijk alleen energiedeskundigen en hun plan van aanpak aanvaard worden. Het nog verder verlaten van de startdatum van de versterkte wetgeving van niet energie-intensieve ondernemingen na 1 april 2023 zou een krapte op de beschikbaarheid van de energiedeskundigen genereren omdat de nood aan een energiedeskundige voor het opstellen van energieaudits en -balansen alsook de nood aan een energiedeskundige voor het opstellen van een energieplan in het kader van de energiebeleidsovereenkomst dan samenvallen.

- De SERV pleit ervoor om de (representatieve) bandingfactoren per zes maanden te berekenen in plaats van per twaalf maanden. Op die wijze meent de SERV dat er sneller kan worden ingespeeld op de stijgende en dalende elektriciteitsprijzen. Verder moet volgens de SERV ook bekeken worden welke impact de verminderde certificaten toekenning als gevolg van de hogere energieprijzen heeft op de beschikbaarheid van certificaten op de certificatenmarkt, de evolutie van de certificatenprijzen en de haalbaarheid van de quota, ook in het licht van de opkoopregelingen en certificatensteunaanpassingen.

De onrendabele top (OT) geeft aan hoeveel euro per MWh nodig is om een rendabele uitbating van een installatie mogelijk te maken. Per representatieve projectcategorie wordt jaarlijks de onrendabele top bepaald. Los van het feit dat de vraag van de SERV voor een grote administratieve last voor zowel de administratie als de sector zou zorgen, doet het VEKA in het kader van de berekening van de onrendabele toppen ook een marktbevraging en de gegevens die hieruit zijn voortgekomen, verwerkt het agentschap in dit OT-rapport. Overige parameters zijn gebaseerd op precieze referentiewaarden of op schattingen en aannames. Een verkorting van de termijn voor het vastleggen van bandingfactoren richting zes maanden – wat inhoudt dat alle parameters in plaats van een selectief aantal opnieuw moeten worden berekend – zou er ook toe kunnen leiden dat de staat van de recente dossiers onvoldoende representatief is.

De onrendabele top wordt ook berekend op basis van de forward prijzen, aangezien de prijzen die in zeer uitzonderlijke, tijdelijke marktomstandigheden gelden, niet noodzakelijk representatief zijn voor de markt tijdens de uitbatingsduur van de installaties. Daarbij is door de Vlaamse Regering recent beslist om de forward-prijzen gedurende de afgelopen 24 maanden i.p.v. 12 maanden te hanteren, net om minder stop-and-go beleid te krijgen.

Overigens worden enkel nog onrendabele toppen berekend voor biogas-projecten en windparken. De afbouw van de maximale bandingfactoren en de gestegen energieprijzen, zorgen ervoor dat de bandingfactoren ofwel nagenoeg steeds afgetopt worden, ofwel negatief zijn, zodat er in feite geen of nauwelijks concrete impact zou zijn.

De SERV verliest hierbij ook uit het oog dat conform artikel 6.2/1.3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 de bandingfactoren voor lopende projecten zonder brandstofkosten (PV, wind) worden geactualiseerd in functie van de opbrengst elektriciteit. Op deze wijze wordt voor dergelijke projecten weldegelijk rekening gehouden met de evoluties in de elektriciteitsprijs.

Wat de quota betreft: er zijn momenteel voldoende certificaten beschikbaar. Het Vlaamse Gewest vergoedt voorts conform artikel 6.4.14/2 en artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 de elektriciteitsdistributienetbeheerders deels voor de opkoop van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten tegen minimumsteun. De certificaten die op die wijze worden vergoed, moeten verplicht eerst bij de VREG worden ingediend, waardoor ze onbruikbaar worden gemaakt voor de quotumverplichting. De Vlaamse overheid waakt er steeds over dat er een evenwicht wordt gegarandeerd tussen het aantal certificaten dat op die manier niet langer bruikbaar is voor het voldoen aan de certificatenverplichting, en de quota zelve.

B. ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINARAAD)

De Minaraad gaf op 21 maart 2022 haar advies, dat gaat als bijlage 3. Het advies van de Minaraad overlapt op veel punten met het advies van de SERV.

Een aantal adviezen van de Minaraad hebben echter betrekking op materies die buiten het beleidsveld energie en de scope van dit ontwerpbesluit vallen.

In haar advies haalde de Minaraad de hierna volgende punten aan:

- De Minaraad staat nog steeds overwegend positief over de renovatieverplichting voor residentiële gebouwen. De Minaraad stelt evenwel in vraag of starten met label D wel ambitieus genoeg is in relatie tot het einddoel (alle gebouwen label A in 2050) en de energiegevolgen van de Oekraïne crisis. De Minaraad merkt daarbij op dat de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen strenger is, namelijk minstens een C-label in combinatie met een minimaal maatregelenpakket. Een aantal raadspartners (BBL, VVSG) nemen als stelling in dat nu reeds op label A zou ingezet moeten worden als renovatieverplichting bij residentiële woningen.

Wat de verantwoording van het ambitieniveau en timing van de renovatieverplichting betreft volstaat het te verwijzen naar het antwoord op de gelijkaardige opmerkingen van de SERV. De specifieke vraag naar een label A-eis in 2023 is echter overambitieuze en zou ertoe leiden dat de renovatiekost voor de modale nieuwe huiseigenaar bij zo'n verplichting enorm zou toenemen. Voor eigenaars die toch reeds naar een hoger labelniveau dan verplicht renoveren, wordt echter voorzien in incentives en ondersteuningsmogelijkheden (EPC-labelpremie, renteloos renovatiekrediet, energielening+).

- De Minaraad merkt inderdaad terecht op dat de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen strenger is. Dat is een bewuste keuze van de Vlaamse Regering, aangezien er binnen deze doelgroep meer expertise en middelen beschikbaar zijn om een renovatietraject uit te voeren en te financieren.
- De Minaraad vraagt ook om prioritair in te zetten op communicatie van verstaanbare en geïntegreerde informatie over renovatie. De Minaraad erkent dat de Vlaamse overheid, meer dan voorheen, heeft ingezet op communicatie met, onder andere, de woningpas, het bundelen en linken van informatie op en tussen overheidssites (zoals bijvoorbeeld bij energiesparen.be) en het project om energie- en woonpremies te integreren via een eengemaakt loket (*Mijn VerbouwPremie*). De Minaraad vindt deze communicatieacties van de Vlaamse overheid zeer nuttig en nodig, maar vraagt om maximaal in te zetten op “éénduidige, geïntegreerde en ‘heerlijk heldere’ communicatie van zowel bestaande als nieuwe maatregelen, verplichtingen en informatie rond renovatie - zoals verplichtingen, premies, fiscaliteit, renovatie-opties, energietechnologie(opties), berekeningstools”. Tot slot vraagt de Minaraad ook meer gerichte communicatie over individuele versus collectieve renovatie en energieoplossingen.

De Vlaamse Regering kan bevestigen dat de Vlaamse overheid consequent blijft inzetten en streven naar éénduidige, geïntegreerde en ‘heerlijk heldere’ communicatie van zowel bestaande als nieuwe maatregelen, verplichtingen en informatie rond renovatie.

- De Minaraad vraagt om het energieprestatiecertificaat om te bouwen tot een klimaatcertificaat met de focus op koolstofneutraliteit en materialenprestaties. Het verbreden van de focus op energieprestatie naar klimaatprestatie zou volgens de Minaraad toelaten dat hernieuwbare energie en zelfs materialenprestaties mee ingezet kunnen worden in het klimaatneutraal maken van het gebouw.

Het huidige energieprestatiecertificaat geeft uitvoering aan artikel 11 van de richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen, gewijzigd bij richtlijn 2018/844. Artikel 11 stelt dat het EPC zowel de energieprestatie van het gebouw als referentiewaarden om gebouwen te kunnen vergelijken en beoordelen, moet bevatten. Daarnaast moet het EPC aanbevelingen voor de kostenoptimale of kostenefficiënte verbetering van de energieprestatie van een gebouw of een gebouwunit bevatten, tenzij er voor een dergelijke verbetering geen redelijk potentieel is ten opzichte van de geldende energieprestatie-eisen.

Momenteel is de richtlijn inzake energieprestaties van gebouwen in herziening. In het voorstel dat op 15 december 2021 werd gelanceerd, wordt in een uitbreiding van de aanbevelingen voorzien. Naast aanbevelingen inzake de kostenefficiënte verbetering van de energieprestaties, zouden volgens het voorstel, ook aanbevelingen inzake de vermindering van broeikasgasemissies moeten worden opgenomen.

Voor een aanpassing van de inhoud van het energieprestatiecertificaat zal bijgevolg de evolutie van de herziening van de EPBD-richtlijn worden afgewacht. In het Warmteplan 2025 is bepaald dat de mogelijkheden om fossielvrije werking van residentiële en kleine niet-residentiële eenheden te visualiseren op het EPC zal worden onderzocht. Daarbij zal worden onderzocht of via het EPC voor residentiële en kleine niet-residentiële eenheden kenbaar gemaakt kan worden dat een gebouw 100% fossielvrij werkt.

- De Minaraad vraagt dat de Vlaamse overheid een inventaris maakt van alle gebouwen die beter zouden worden afgebroken dan gerenoveerd. Hieronder verstaat de Minaraad blijkbaar elk gebouw dat via renovatie niet naar label A te brengen valt.

De Minaraad gaat hierbij echter voorbij aan het feit dat wat zij vraagt een grondige en hoogwaardige technische kennis van het volledige Vlaamse gebouwenbestand vereist (zowel binnen als buiten) en dat die gegevens niet beschikbaar zijn. Een dergelijk grootschalig gebouwenonderzoek zou ook indringen in de persoonlijke levenssfeer van de bewoners en lijkt dan ook niet wenselijk.

Louter op basis van het bestaande label kan men immers niet zomaar concluderen of een bepaald gebouw überhaupt te renoveren valt of niet. Zo blijken volgende elementen niet uit het label: de staat van de bestaande draagstructuur en funderingen (vervormingen, barsten, verzakkingen?), vochtproblemen, last van houtrot, schimmels, zwammen, insecten, de aanwezigheid van loden leidingen voor drinkwater, enzovoort. Het inschatten van de sloopwaardigheid van een gebouw gaat voorbij de kennis van een energiedeskundige en kan nooit los gezien worden van de wensen en mogelijkheden van de nieuwe eigenaar. Het energieprestatiecertificaat is daarom niet het juiste beleidsinstrument om een eventuele sloopwaardigheid op te vermelden. Voor de sloopwaardigheid van woningen zal altijd het gespecialiseerd advies van een expert nodig zijn, in samenspraak met de nieuwe eigenaars. Daarom wordt op de website van VEKA dan ook een afwegingskader³ aangeboden dat kan helpen om een keuze te maken tussen renovatie en sloop/heropbouw, maar dat is de keuze van de betrokken eigenaar.

Het streven van de Minaraad zou de beschikbaarheid van woningen op de Vlaamse woningmarkt zwaar belasten en in het licht van de betaalbaarheid van (de renovatie van) woningen zware consequenties hebben.

- De Minaraad vraagt om nu reeds een link te voorzien met een minimale labelverplichting in de Vlaamse Codex.

Via de visienota bijkomende maatregelen voor klimaat van 5 november 2022 heeft de Vlaamse Regering al kenbaar gemaakt minimale woonkwaliteitsnormen in te willen lassen. Het is daarbij echter logisch om een stapsgewijze aanpak te volgen: eerst ingrijpen op de natuurlijke verandermomenten alvorens ook de “zittende” eigenaars aan extra minimale woonkwaliteitsnormen worden onderworpen. Het regelgevende proces moet hiervoor nog worden opgestart.

- De Minaraad maakt een aantal opmerkingen over de termen “gebouw” en gebouweenheid”. Meer bepaald over het feit dat *“niet-residentiële gebouwen en niet-residentiële eenheden binnen vijf jaar vanaf de datum van de authentieke akte [beschikken] over een nieuw energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat bij de bouw, dat slaat op het hele gebouw.”* Dat lijkt de Minaraad een vreemde bepaling omdat het EPC bouw alvast een certificaat per eenheid zal creëren en ook het EPC NR eigenlijk een certificaat per eenheid nodig heeft.

Met deze opmerking wordt rekening gehouden. Een EPC bij de bouw wordt echter afgeleverd telkens wanneer in het kader van de energieprestatieregelgeving er een E-peileis bestaat. Dit betekent dat ook wanneer men aan een bepaalde woning een achterbouw aanbouwt met een keuken en een badkamer, er louter voor die uitbreiding een EPC bij de bouw zal worden opgemaakt. Dergelijke certificaten mogen echter niet in aanmerking komen als bewijsstuk voor de renovatieverplichting. In de besluittekst wordt daarom verduidelijkt dat dit EPC ook kan slaan op een *volledige* niet-residentiële eenheid. Op die wijze worden de EPC's bij de bouw die betrekking hebben op een deel van een gebouw en niet op het hele gebouw of de volledige niet-residentiële eenheid als bewijsstuk geweerd.

³ Zie <https://www.energiesparen.be/een-woning-renoveren-of-slopen>

- De Minaraad vraagt een betere afstemming tussen renovatietrajecten op individueel appartementsniveau enerzijds, en appartementsgebouwniveau anderzijds. De aanpak van individuele appartementen, via voorgestelde renovatieverplichtingen, is sterk afhankelijk van de locatie binnen het gebouw. Het merendeel van renovatiemaatregelen bij appartementen heeft volgens de Minaraad immers betrekking op collectieve delen. Dat geldt in het bijzonder voor dak- en muurisolatie. In sommige gebouwen zijn ook de vensters collectief en minstens is er het aspect van de uniformiteit van het uitzicht van het gebouw. De installaties zijn eveneens vaak collectief. Werken aan de gemeenschappelijke delen behoren tot de bevoegdheid van de algemene vergadering van de VME. Eén mede-eigenaar heeft dus niet zomaar de zeggenschap over het feit of er al dan niet wordt gerenoveerd. Met de voorliggende renovatieverplichtingen wordt volgens de Minaraad te weinig rekening gehouden met renovaties die noodzakelijkerwijs gelinkt zijn aan het gebouwniveau. De Minaraad ondersteunt dan ook de idee voor een labelplicht specifiek voor een appartementsgebouw als geheel.

De Vlaamse Regering heeft in de nota bij de eerste principiële goedkeuring van dit ontwerpbesluit reeds de invoering van een dergelijk gebouwlabel aangekondigd. Voor appartementen is het voorstel om vanaf 2030 een bijkomend traject te volgen, waarbij een minimaal gebouwlabel zal worden opgelegd aan het appartementsgebouw in zijn geheel los van verkoop. De berekening van dit gebouwlabel en de bepaling van het minimaal gebouwlabel vanaf 2030 is momenteel nog in onderzoek, dus hierover kunnen nog geen verdere wettelijke bepalingen worden ingevoerd. Dit gebouwlabel zal er mee voor zorgen dat het label voor een appartement kan worden gerealiseerd. Daarnaast wordt nog dit jaar een maatregel opgestart voor financiële ondersteuning en begeleiding van VME's die als eerste stap in een grondige renovatie van het hele gebouw een renovatiemasterplan willen opmaken.

- De Minaraad vraagt bijkomende optimalisaties met betrekking tot de *Mijn VerbouwPremie*. Voor het bestaan van de *Mijn VerbouwPremie* konden individuele eigenaars van de VME ervoor kiezen om renovatiewerken te laten uitvoeren rekening houdende met hun inkomensstatuut en het aandeel in de VME. De sociale doelgroep of mensen met een laag inkomen konden dan op de totaalfactuur hun aandeel van de renovatie betalen maar met een deelpremie die rekening hield met hun laag inkomen. Bij de *Mijn Verbouwpremie* zal er gewerkt worden met één premie van de VME zonder onderscheid tussen de verschillen in kapitaalcracht van de VME. De Minaraad vraagt daarom om bij renovatiewerken op gebouwniveau de VME en/of de premieverstrekker de mogelijkheid te geven om bij de kosten en premies een verdeling door te voeren gebaseerd op de inkomenscategorieën. Op die manier zouden mede-eigenaren volgens de Minaraad met een beperkt of een laag inkomen voor hun aandeel in de werken ondersteund kunnen worden met een categorie 2 of 3 premie, net zoals dat bij eigenaars-bewoners van ééngezinswoningen het geval is. Bij verhuurders die verhuren aan beperkte huurprijzen (maar niet verhuren via een sociaal verhuurkantoor), vraagt de Minaraad dat zij alsnog kunnen aanspraak maken op premies van categorie 2 (in plaats van premies van categorie 3).

Hierop kan de hierna volgende repliek gegeven worden:

De *Mijn VerbouwPremie* kent premies toe aan eigenaar-bewoners die investeren (en aan wie facturen gericht zijn) enerzijds en andere investeerders anderzijds. Rechtspersonen, inclusief VME's, worden in het kader van de *Mijn VerbouwPremie* beschouwd als steeds behorende tot doelgroep 1. In appartementsgebouwen, ongeacht of er voor deze gebouwen een VME is opgericht of niet, worden werken aan gemeenschappelijke delen niet uitgevoerd door de eigenaar(-bewoners) zelf. Gezien zij niet de investeerders zijn en facturen niet aan hen gericht zijn, zijn zij dan ook niet de direct rechthebbenden van een tegemoetkoming. Er is geen rechtsgrond om in dergelijke gevallen, in geval van eventuele toekenning van een tegemoetkoming, rekening te houden met de gezinsinkomens, de gezinssamenstelling en de

eigendomsrechten van deze derde partijen. Voor investeringen in de privaatieve delen van een appartement, wordt voor eigenaar-bewoners wel rekening gehouden met het gezinsinkomen, de gezinssamenstelling en de eigendomsrechten. SVK-verhuurders krijgen steeds de hoogste premie voor de uitgevoerde werken voor de door hen verhuurde woning of het door hen verhuurd appartement. In geval van werken aan gemeenschappelijke delen van een appartementsgebouw, wordt deze hoogste premie verminderd met de premie die toekomt aan de VME of andere investeerder, die steeds recht heeft op de forfaitaire premies voor isolatie of beglazing. Voor investeringen in gemeenschappelijke warmtepompen, zonneboilers en warmtepompboilers in een appartementsgebouw, wordt de premie voor de VME of andere investeerder berekend alsof er in iedere eenheid in het gebouw een individuele installatie wordt geplaatst, vermenigvuldigd met het aantal residentiële en niet-residentiële eenheden in het gebouw. De SVK-verhuurder kan hiervoor geen bijkomende premie meer ontvangen.

Verhuurders die een woning verhuren aan kwetsbare doelgroepen op de private huurmarkt (met uitzondering van SVK-verhuurders) kunnen nog steeds beroep doen op de huur- en isolatiepremies voor dakisolatie, spouwmuurisolatie en hoogrendementsglas bij Fluvius.

- De Minaraad meent dat er nood is aan een sterker flankerend beleid en dat meer moet worden ingezet op de zwakste doelgroepen in Vlaanderen. Zij wenst ook een focus op nieuwe ondersteuningsinstrumenten. Zij vraagt ook bijkomende ondersteuning en capaciteit voor o.a. de energiehuisen.

De Vlaamse Regering zet op het vlak van energietransitie continu in op een sterk flankerend beleid (premies, energieleningen, renteloos renovatiekrediet, communicatieacties,...). Op 1 april 2022 besliste de Vlaamse Regering principieel⁴ nog om een aantal REG-premies (bv. warmtepomppremies) bijkomend te verhogen en om het toepassingsgebied van de energielening+ en het renteloos renovatiekrediet uit te breiden. In het kader van de lancering van de *Mijn VerbouwPremie* heeft de Vlaamse Regering overigens al expliciet ingezet op een doelgroepgericht premiebeleid.

De Minaraad geeft aan dat 40% van de huidige woningeigenaars niet over voldoende financiële middelen beschikt om de woning in overeenstemming te brengen met de 2050-energienormen, en dat de budgettaire tekorten gaan van 25.000 euro tot meer dan 50.000 euro. Met het renteloos renovatiekrediet en de energielening+, waarbij door nieuwe eigenaars een maximaal leningsbedrag van 60.000 euro kan geleend worden voor renovatie, heeft de Vlaamse Regering maatregelen genomen om hieraan tegemoet te komen. Te meer daar aan deze leningen negatieve rentevoeten worden gekoppeld, hetgeen voor een verhoogde financiële ondersteuning zorgt, en zeker in combinatie met de beschikbare (EPC-label-)premies. Daarnaast is voorzien om met ingang van 1 juli 2022 een *Mijn VerbouwLening* te lanceren, te vervanging van de huidige 0%-energielening. Hiermee zullen zittende eigenaar-bewoners tot 50.000 euro renteloos kunnen lenen voor renovaties gericht op het verbeteren van energieprestatie en woningkwaliteit, en dit bedrag terug betalen op 25 jaar. Ook VME's zullen op de lening beroep kunnen doen, waarbij het basisbedrag van 50.000 euro verhoogd wordt met 25.000 euro per wooneenheid. Met betrekking tot de suggestie om in een rollend fonds te voorzien waarbij de voorfinanciering gebeurt via publiek kapitaal, kan worden gewezen op het Noodkoopfonds dat in 2019 in het leven werd geroepen. Dit fonds zorgt voor voorfinanciering voor kwetsbare woningeigenaars, tot 30.000 euro. Dit bedrag wordt nu opgetrokken tot 50.000 euro. Bovendien wordt voorzien in een betere financiële ondersteuning van de projecten.

Inzake de ondersteuning van de energiehuisen heeft de Vlaamse Regering op 14 maart 2022 beslist de middelen voor de basisfinanciering aanzienlijk te verhogen, meer bepaald van 4,886

⁴ VR 2022 0104 DOC.0388

miljoen euro in 2021, naar 6,486 miljoen euro in 2022 en naar 8,086 miljoen euro in 2023 en 2024. Hiermee kan hun dienstverlening worden versterkt. In 2021 werd daarnaast de capaciteit voor het leveren van renovatieadvies door de 18 energiehuizen verhoogd middels een subsidiecall die elk energiehuis toelaat een extra voltijdse renovatiecoach voor drie jaar in te zetten.

De focus ligt in eerste instantie in het verbeteren van de energetisch slechtste gebouwen. De Minaraad vergist zich echter in zoverre ze meent dat er voor gebouwen met een label D of beter geen of onvoldoende ondersteuningsmaatregelen bestaan. Vooreerst komen wooneenheden met label D nog steeds in aanmerking voor de EPC-labelpremie. Aan de individuele REG-premies (isolatie,...), of de premies met betrekking tot zonnepanelen, warmtepompen, warmtepompboilers en zonneboilers zijn ook geen eisen gekoppeld waardoor gebouwen met label D of beter zouden worden uitgesloten. Ook voor de *Mijn Verbouwen* zullen gebouwen met label D in aanmerking komen.

- De Minaraad concludeert op basis van een studie van Energyville dat de huidige energietarifiering de energietransitie belemmert. Dit is te wijten aan de hoge eindgebruikersprijs van elektriciteit ten aanzien van aardgas. België blijkt immers de hoogste ratio prijs elektriciteit/gas van Europa te hebben. Dit vormt een knelpunt voor de doorbraak van warmtepompen in de renovatiemarkt. Zij vraagt dan ook een aangepast tarifair beleid, en belastingbeleid en vraagt om met de federale overheid in overleg te treden met betrekking tot een taksshift.

De Vlaamse Regering erkent dit probleem en heeft in het kader van de visienota d.d. 5 november 2021 reeds een aantal principiële beslissingen genomen. De Vlaamse Regering is zelf ook vragende partij voor een distributienettarief dat specifiek rekening houdt met de voordelen van warmtepompen bij de energietransitie, maar zij moet concluderen dat de bevoegdheid met betrekking tot die distributienettarieven bij de onafhankelijke energieregulator ligt waardoor zij weinig tot geen middelen in handen heeft om op dat punt sturend op te treden. De Vlaamse Regering heeft echter reeds maatregelen genomen om de kost van bepaalde openbardienstverplichtingen zo veel mogelijk uit de elektriciteitstarieven te houden. Enkele niet-limitatieve voorbeelden hiervan zijn dat de netbeheerders voor de kosten van openbardienstverplichtingen (bijv. kortingsbon, minimale levering aardgas, deel *Mijn Verbouwpremie*) een vergoeding ontvangen waardoor die kosten niet of slechts deels impact op de distributienettarieven hebben. Ook de ondersteuning van zonne-energie wordt deels op begroting genomen. Door de invoering van de call PV krijgen die projecten niet langer groenestroomcertificaten die de elektriciteitsfactuur verzwaren.

De Vlaamse Regering neemt ook akte van de recent aangekondigde tijdelijke maatregelen op het federale niveau (verlaging btw voor plaatsing zonnepanelen, warmtepomp en zonneboiler, de verlenging van de 6% btw bij sloop-en-heropbouw) en kijkt uit naar de concrete uitwerking en gevolgen ervan.

Wat de opmerking van de Minaraad betreft dat het doorvoeren van een energetische renovatie kan leiden tot een aanpassing van het kadastraal inkomen (KI) dient er op te worden gewezen dat de vaststelling van het KI van de onroerende goederen in België, gebeurt door de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Kadaster) van de Federale overheidsdienst Financiën, en niet door de Vlaamse overheid. De standaardregel daarbij is dat na grondige verbouwingen die een woning vergroten (bv. een uitbreiding of extra bruikbare vloeroppervlakte door ombouw van een zolder tot slaapkamer) of het comfort ervan verhogen (bv. een ruimte ombouwen tot badkamer), men een herschatting van het KI kan vragen. Per aangetekende brief krijg men het herberekende KI toegezonden. Het nieuwe KI is dan belastbaar in de onroerende voorheffing het jaar later. Het is dus de uitvoering van bepaalde type van werken die het KI potentieel kan laten wijzigen. Als men energiebesparende

maatregelen doorvoert, is het belangrijk er op te wijzen dat volgende zaken geen invloed hebben op het KI:

- Daken, muren of vloeren isoleren;
 - Enkele beglazing vervangen door dubbele of drievoudige beglazing;
 - Verwarmingsketel vervangen door een energiezuinig exemplaar;
 - Zonnepanelen laten leggen;
 - Een zonneboiler, warmtepomp of micro-warmtekrachtkoppeling laten installeren;
 - Thermostatische kranen plaatsen.
- De Minaraad vraagt om zo spoedig mogelijk werk te maken van een actieplan voor meer kwalitatieve capaciteit bij de bouwsector.

Een gelijkaardige vraag werd al besproken bij de behandeling van het advies van de SERV. Er wordt verwezen naar het *supra* verstrekte antwoord.

- De Minaraad vraagt om kleur te bekennen met betrekking tot fossiele brandstoffen en in te zetten op een coherent beleid om een lock-in bij stapsgewijze renovatieverplichtingen te vermijden. De Minaraad hekelt daarbij een aantal zaken waarbij ze de Vlaamse Regering een ambigue houding toemeet. De Minaraad betoogde daarbij ook om hybride warmtepompen voornamelijk als een middel bij bestaande gebouwen te zien maar pleit om die niet in te zetten bij nieuwbouw.

De Vlaamse Regering stelt vast dat het haar op bevoegdheidsgronden aan de volledige juridische vrijheid ontbreekt om een coherent en consequent beleid vorm te geven met betrekking tot defossilisering. De Vlaamse Regering moet immers rekening houden met de adviespraktijk van de Raad van State die immers duidelijk stelt dat in zoverre met bijvoorbeeld een verbod op de plaatsing en vervanging van een stookolieketel⁵, een verbod van aardgasaansluitingen⁶ of een verbod op de plaatsing van een gascondensatieketel bij nieuwbouw een doelstelling is die beoogt bij te dragen aan de reductie van broeikasgasemissies en de energie-efficiëntie van de gebouwensector, dit weliswaar geen productnorm vaststelt (wat een federale bevoegdheid is), maar men daarbij toch als gewest rekening moet houden met het beginsel van de *federale loyaliteit*. Conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof meent de Raad van State immers dat een algemeen gebruiksverbod een marktuitsluitend effect zou sorteren, hetgeen de uitoefening van de bevoegdheid inzake productnormen door de federale wetgever in de praktijk onmogelijk zou maken.⁷ Een dergelijke maatregel met betrekking tot defossilisering valt volgens de Raad van State dan ook enkel te billijken als er geen sprake is van een marktuitsluitend effect. Alleen in dat geval meent de Raad van State dat er dan kan worden besloten dat de regeling bestaanbaar is met het door artikel 143, §1, van de Grondwet gewaarborgde beginsel van de federale loyaliteit en de bevoegdheidsverdelende regels niet schendt. De bevoegdheidsregels houden dus een juridische barrière in waardoor de Vlaamse Regering minder ver mag gaan dan ze soms zelf zou willen.

Hierbij moeten de beleidsmakers rekening houden met een evenwicht tussen enerzijds de betaalbaarheid van de voorgestelde maatregelen, en anderzijds wat nodig is in het kader van energie-efficiëntie en energieonafhankelijkheid. Het verbod op aardgasaansluitingen bij nieuwbouw (vanaf 2026) is overigens inmiddels al door de decreetgever behandeld en aangenomen via het decreet van 18 maart 2022.

De Russische politieke en militaire agressie tegen de territoriale integriteit en soevereiniteit van Oekraïne en tegen de Oekraïense bevolking, en de daarmee samenhangende economische

⁵ Zie Adv.RvS 69.562/3 van 12 juli 2021

⁶ Zie Adv.RvS 70.736/3 van 2 februari 2022

⁷ Zie o.a. GwH 28 februari 2019, nr. 32/2019, B.20.3; GwH 28 februari 2019, nr. 38/2019, B.16.2.

consequenties, zijn, benevens de milieudoelstellingen die worden nagestreefd, echter een extra impuls om de huidige aardgasafhankelijkheid nog sneller te verkleinen. Een onmiddellijke afschaffing van aardgas wegens de oorlog in Oekraïne is echter ook niet realistisch, een geleidelijke maar versnelde transitie wel.

Ten einde een lock-in te vermijden wordt voorgesteld om de piste van de hybride warmtepomp uit de visienota van de Vlaamse Regering van 5 november 2021 niet door te voeren. Als flankerende maatregel om het niet doorvoeren van deze stap op te vangen, kan de Vlaamse Regering echter in het kader van de energieprestatieregelgeving specifieke voorwaarden opnemen aangaande technische installaties waarbij wordt voorzien in eisen aangaande een lage temperatuursafgifte. Bij lage temperatuurafgifte is het systeem zo ontworpen dat de temperatuur van het water in de verwarmingskring merkbaar lager kan zijn dan bij een klassieke installatie. Het feit dat de temperatuur lager is, houdt in dat minder energie nodig is om het systeem op temperatuur te krijgen en te houden. Bij een ketel heeft een lagere retourtemperatuur een positief effect op het condensatieproces in de ketel. Bij een warmtepomp zorgt een lagere temperatuur ervoor dat de hernieuwbare omgevingsenergie optimaal kan omgezet worden en dat minder elektriciteit moet worden gebruikt. De EPB-berekening houdt rekening met dit effect: een lagere temperatuur van het afgiftesysteem zorgt voor een hoger opwekkingsrendement voor ruimteverwarming. Aldus wordt ook een gunstig effect op het E-peil bekomen. Een bijkomend voordeel van het omzetten in een verplichte EPB-eis op lage temperatuur is overigens dat men later kan overschakelen op een warmtepomp zonder wijzigingen, hierdoor wordt een lock-in vermeden.

Bijkomend wordt voorgesteld om het aardgasaansluitingsverbod bij nieuwbouw te vervroegen van 1 januari 2026 naar 1 januari 2025. Op die wijze wordt een realistische versnelde stap gezet richting verplichte defossilisering. Ook wordt voorgesteld om voor de nieuwe grote verkavelingen, grote groepswoningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen de in artikel 3.1.62 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziene uitfasering ook met één jaar te versnellen (voor dossiers waarbij de aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor stedenbouwkundige handelingen wordt ingediend vanaf 1 januari 2023 i.p.v. 2024).

- Wat de zogezegde “ambigue houding” met betrekking tot de (hybride) warmtepomppremies betreffen kan de Vlaamse Regering nu eenmaal niet voorbij gaan aan het feit dat de Europese Commissie na evaluatie van de projecten opgenomen in het door België aangemelde Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht, de opmerking heeft gemaakt dat in het kader van hervormingsprojecten ingediend voor RRF-steun, moet voldaan worden aan de ‘do no significant harm’-criteria. Dit impliceert enerzijds dat geen RRF-steun mag gegeven worden aan installaties die gebruik maken van fossiele brandstoffen zoals (gas)condensatieketels en mogelijks ook niet aan hybride lucht-waterwarmtepompen, hetgeen reeds voorzien is. Anderzijds betekent dit dat de Vlaamse steun aan installaties die gebruik maken van fossiele installaties niet dezelfde wettelijke basis mogen hebben als de *Mijn VerbouwPremie*, die deel uitmaakt van de hervorming R 1.01. Het feit dat er nog andere Vlaamse middelen worden besteed aan deze installaties binnen het project dat bestaat uit een uniek loket voor premieaanvragen, zet de goedkeuring van het hele hervormingsproject R. 1.01 en de 180 miljoen euro RRF-steun onder druk. De Vlaamse Regering wenst een definitieve beslissing van de Europese Commissie af te wachten hierover. Bijgevolg werd in het kader van de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022⁸ de premie voor hybride lucht-waterwarmtepompen opgenomen in een afzonderlijk artikel dat binnen het uniek loket door de minister bevoegd voor de Energie al dan niet in werking kan worden

⁸ Besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021.

gesteld zodra de Europese Commissie haar standpunt met betrekking tot het hervormingsproject R 1.01 heeft bepaald. Als terugvalpositie wordt in het Energiebesluit van 19 november 2010 een nieuw artikel 6.4.1/5/1/1 ingevoegd dat bepalingen rond de hybride lucht-waterwarmtepompen bevat. Er wordt voorgesteld dat de Vlaamse Regering een delegatie geeft aan de minister bevoegd voor de Energie, om dit artikel al dan niet in werking te laten treden zodra er duidelijkheid is over het standpunt van de Europese Commissie betreffende het hervormingsproject R 1.01 zoals dit door België werd aangemeld. Als de minister dit artikel in werking stelt betekent dit dat de Europese Commissie bezwaren heeft bij de opname van deze premie in het hervormingsproject van het uniek loket en dan houdt dit in dat de premie moet worden aangevraagd bij Fluvius en dus buiten het uniek loket van de *Mijn Verbouwpremie* valt. Het is dus niet zo dat de premie als dusdanig onzeker/ambigu wordt, maar wel dat de financieringswijze en de aanvraagwijze van de premie afhankelijk zal zijn van de Europese beslissingen aangaande RFF.

- De Minaraad apprecieert de uitbreiding van de personeelscapaciteit bij het VEKA. Indien evenwel de huidige manier van werken (met steekproefcontroles) behouden blijft, dan vindt de Minaraad dit onvoldoende in relatie tot de opdracht. Zelfs een verdubbeling van het aantal controles van het aantal dossiers, vindt de Minaraad onvoldoende om zo een verplichting te garanderen. Losstaande van het aandeel controle en het overheidspersoneel dat hiervoor nodig is, wil de Minaraad evenwel meegeven dat zij tevreden is over de procedure inzake controle en handhaving met communicatie via de woningpas, een verwittiging drie jaar na notariële overdracht, een boeteprijs (500 euro tot 200.000 euro) die in verhouding staat tot het renovatiebudget, een boete die geen vrijstelling geeft. De Minaraad beschouwt dit als doordacht, eerlijk en voldoende dwingend in relatie tot de verplichtingsmaatregel.
- De Minaraad vraagt om in het kader van het minimumaandeel hernieuwbare energie GEEN onderscheid meer te maken tussen nieuwbouw en IER. De Minaraad vreest immers voor conflicten bij renovaties gelijkgesteld aan nieuwbouw of bij kleinere appartementen die door hun configuratie of door veel glasoppervlak niet kunnen voldoen aan de nieuwe S-peil-eis en waar vaker ook beperkte mogelijkheden zullen zijn naar aandeel hernieuwbare energie (oriëntatie en beperkte dakoppervlakte, geen mogelijkheid tot geothermische boringen, eventuele restricties naar geluid of bouwvoorschriften, enz...). De Minaraad vreest ook dat er voor hoge gebouwen met een kleine basis, zoals bijvoorbeeld flatgebouwen, onvoldoende plaats zal zijn om dit te kunnen invullen met zonnepanelen. Zij vreest tevens dat de participatieve optie, zeker met de beperking tot een straal van 15 kilometer, daarvoor onvoldoende alternatief biedt.

Dit standpunt, dat overigens lijnrecht tegenover het standpunt van de SERV staat (zie *supra*), wordt niet gedeeld. Een gelijkschakeling van de eisen van nieuwbouw en IER zou immers het "pervers effect" creëren waarbij te strenge eisen net kunnen leiden tot een afname van het aantal IER's.

Wat de participaties betreffen, wordt dit gealigneerd op wat de Raad van State adviseerde over de term "dichtbij", die voorkomt in artikel 2, lid 2 van richtlijn 2010/31/EU. Er zijn immers heden argumenten om te stellen dat het wenselijk is om de scope van de territoriale omschrijving van dergelijke participaties naar de toekomst toe te vernauwen (potentieel grotere band met project, en minder louter financiële investering, minder afstand indien ook aan energiedelen wordt gedaan,...). Een radius is ook praktisch gezien niet langer onwerkbaar. Daarom wordt de participatie beperkt tot een straal van 15 kilometer rond het gebouw in kwestie. Daardoor komt voor een kandidaat-participant een gebied van maximaal ongeveer 706,86 km² in aanmerking (oftewel maximaal 5,2% van het grondgebied van het Vlaamse Gewest) waar men projecten kan zoeken om conform de regels uit artikel 9.1.12/2 te participeren.

Wat de hoge gebouwen met een kleine basis betreffen waarnaar de Minaraad refereerde, kan worden gewezen op het feit dat een combinatie van bijvoorbeeld zonnepanelen met de participatie thans mogelijk wordt. Op dit moment is het immers nog niet mogelijk om slechts een gedeeltelijke participatie aan te gaan. Men moet immers steeds het volledige bedrag voor de volledige bruto vloeroppervlakte van de woning investeren. Indien men voor de participatie kiest (bv. omdat men met andere concrete maatregelen er niet geraakt) wordt men dus niet gestimuleerd om toch de maatregelen op de woning zelf ook te installeren. Daarom heeft de Vlaamse Regering besloten om de regels aan te passen zodat de participatie (en het daarvoor voorziene bedrag) als *aanvullende* maatregel kan gekozen worden.

- De Minaraad beschouwt het als een goede zaak dat ook de groep bedrijven met minder dan 0,1 petajoule energieverbruik doelgericht betrokken worden met energie-efficiëntiebeleid. De Minaraad vindt de aanpassing van de IRR bij de vierjaarlijkse energie-audit naar 13% een voorafname aan de inhoudelijke onderhandeling van de vernieuwde energiebeleidsovereenkomsten. De Minaraad vraagt om deze verwijzing naar 13% IRR te schrappen en het resultaat van het onderhandelingsproces af te wachten en om de resultaatsverbintenis bij sectorfederatieovereenkomsten te schrappen.

De onderhandelingen voor de vernieuwde EBO met de betrokken sectorfederaties lopen parallel met de ontwikkeling van deze nieuwe regelgeving. Daarnaast worden de engagementen van de EBO gebaseerd op de wetgeving en niet andersom. De wetgeving bepaalt een minimum aan verplichtingen (en dus ook IRR) voor ondernemingen die noodzakelijk zijn om de Vlaamse energie- en klimaatdoelstellingen te bereiken. De energiebeleidsovereenkomsten zijn een overeenkomst waarin bedrijven een engagement aangaan om verder te gaan dan de wetgeving in ruil voor tegenprestaties van de overheid. Indien ze niet verder willen gaan dan een IRR van 13%, staat het deze ondernemingen vrij om niet toe te treden tot de voor hen geldende EBO.

Op de vraag om de resultaatsverbintenis bij sectorfederatieovereenkomsten te schrappen wordt niet ingegaan. Het is immers de bedoeling dat sectorfederaties in ruil voor het ontvangen van de subsidie een aantal minimale resultaatsverbintenissen respecteren, bijv. het aantal bedrijven die men als sectorfederatie zal bereiken en het aantal verplichte en niet verplichte maatregelen die men zal ontzorgen om tot realisatie ervan te komen.

De sectorfederatieovereenkomst omvat acties van de sectorfederatie om haar leden te ontzorgen en te stimuleren om verder te gaan dan de geldende wetgeving. De steun die toegekend zal worden zal afhangen van de gestelde ambities en acties die de sectorfederaties zullen ondernemen volgens hun projectvoorstel, en het aantal ondernemingen dat ze hiermee inschatten te kunnen bereiken. De steun zal niet afhangen van de indirecte resultaten (bv gerealiseerde energiebesparing) die uit deze acties zullen voortkomen. Ter verduidelijking: onder de minimale resultaatsverbintenissen voor een sectorfederatieovereenkomst worden bijv. begrepen het aantal bedrijven die men als sectorfederatie zal bereiken en het aantal verplichte en niet verplichte maatregelen die men zal ontzorgen om tot realisatie ervan te komen.

Het is hierbij logisch dat de verdeling van het budget, dat bestaat uit overheidsmiddelen, proportioneel is aan het engagement dat een sectorfederatie bereid is aan te gaan. Bovendien werd bij de mini-EBO's in het verleden ook een minimaal resultaat vooropgesteld, zoals bijvoorbeeld het aantal ondernemingen dat door de mini-EBO aangezet zou worden tot het uitvoeren van een energiescan en hierbij ontzorgd zou worden.

C. ADVIES VAN DE VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

De VREG gaf op 21 maart 2022 haar advies, dat gaat als bijlage 4. In haar advies wijst de VREG op het feit dat in de nettarieven de (endogene) kosten verbonden aan de administratieve behandeling van de REG-premies door Fluvius worden doorgerekend, terwijl de vergoeding vanuit de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, of de op de in het Energiefonds beschikbare middelen, enkel wordt voorzien voor de uitbetaalde premiebedragen.

Dit is echter de standaardregeling bij alle REG-openbare dienstverplichtingen. Wat de vergoedingen betreffen die de distributienetbeheerders voor de uitvoering van deze openbare dienstverplichtingen ontvangen kan worden verwezen naar de regeling uit artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

D. ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS (VTC)

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van Persoonsgegevens (VTC) gaf op 15 maart 2022 haar advies, dat gaat als bijlage 5. In haar advies haalde de VTC de hierna volgende punten aan:

- De VTC gaat er van uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond “voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”, met name het toekennen van premies en subsidies aan aanvragers met het oog op een grotere energie-efficiëntie en het een “noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang”, met name voor wat de controle van energieplannen en energie-audits betreft.
- Uit het Ontwerp en de nota kan volgens de VTC afgeleid worden dat de persoonsgegevens ingezameld worden voor de volgende doelen de controle van energieplannen of energie-audits en het toekennen van premies of rentesubsidies aan eigenaars. De doeleinden zijn volgens de VTC dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.
- De VTC stelt vast dat in het Energiedecreet van 8 mei 2009 de energiehuisen worden aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke voor de toekenning van een energielening (art. 9.1.2) en het VEKA voor het beheer ervan (art. 9.1.4) en de kredietinstelling voor de toekenning van een rentesubsidie en het VEKA voor het beheer ervan (art. 8.2.3). Voor de premie voor een nieuwe stationaire installatie wordt volgens de VTC geen duidelijke verwerkingsverantwoordelijke aangeduid, noch voor de energieplannen en energie-audit van ondernemingen. De VTC meent dat het ontwerp op dit punt moet worden geredigeerd. Hiermee wordt rekening gehouden.
- De VTC meent dat als een onderneming waarvoor een energieplan moet worden opgemaakt te herleiden is tot een natuurlijke persoon (eenmanszaak of vergelijkbaar) dit onder de toepassing van de regelgeving met betrekking tot persoonsgegevens valt. Hiermee wordt rekening gehouden en aan het ontwerpbesluit worden een aantal wijzigingen aangebracht met betrekking tot de verwerkingsverantwoordelijke en de bewaartermijn (zie *infra*).

- Het ontworpen artikel 6.5.23 stelt dat “In afwijking van het eerste lid het VEKA in het kader van rapporteringsverplichtingen geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens uit de webapplicatie ter beschikking [kan] stellen van de bevoegde instanties, waarbij het aggregatieniveau voldoende confidentialiteit waarborgt. De individuele data die beschikbaar zijn in die webapplicatie zijn confidentieel en kunnen niet door het VEKA gebruikt worden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming van de exploitant.”

Voor zover er toch persoonsgegevens worden meegedeeld, zal er volgens de VTC rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden. Hiervan wordt akte genomen, maar bovenvermelde bepaling sluit met betrekking tot de gegevens uit de applicatie juist de overdracht van dergelijke niet-geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens expliciet uit.

- Voor de kredietnemer van een renovatiekrediet met rentesubsidie meent de VTC dat de verwerving ook kan aangetoond worden aan de hand van een uittreksel uit de kadastrale legger of een hypothecair getuigschrift, dat alle noodzakelijke informatie, maar geen overbodige informatie bevat die een authentieke akte wel bevat.

Dit is gelet op de achterstand bij het kadaster en hypotheekkantoor echter niet realistisch. Tevens is het feit dat het juist gaat om een notariële overdracht een elementaire voorwaarde om de rentesubsidie te verkrijgen en dat zal niet steeds kunnen worden afgeleid uit een louter uittreksel of getuigschrift.

- Wat de bewaartermijn betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet volgens de VTC evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het ontwerpbesluit de maximale bewaartermijnen van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

Wat de gegevens aangaande de energieleningen en het renteloos renovatiekrediet betreffen die aan het VEKA worden bezorgd, is momenteel reeds een expliciete bewaartermijn voorzien in respectievelijk artikel 9.1.4, vijfde lid en artikel 8.2.3, §3, zesde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Wat de batterijpremie betreft wordt in het ontworpen artikel 6.4. opgenomen dat de verwerkte gegevens over de aanvragen van deze premie worden bewaard tot maximaal drie jaar na de beslissing om de premie te weigeren of tien jaar volgende op de beslissing om uit te betalen. De termijn van tien jaar vloeit voort uit het feit dat er aan het verkrijgen van de premie voorwaarden zijn gekoppeld die moeten worden gehandhaafd.

Los daarvan worden gegevens met betrekking tot de verleende premies, inclusief de batterijpremie, ook bijgehouden in de databank voor premies en subsidies, vermeld in artikel 12.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Dat artikel bevat momenteel reeds een expliciete bewaartermijn.

Wat de persoonsgegevens uit de energieplannen, energiestudies, energieaudits betreffen, wordt een bewaartermijn opgenomen van vijf jaar na het vervallen van de respectievelijke energieplannen, -studies en -audits. Let wel: deze bepaling gaat louter over de persoonsgegevens.

- Artikel 12 van de AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, van de AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 van de AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. De VTC stelt dat wat dit betreft er niets is voorzien in het Ontwerp of in de nota aan de Vlaamse Regering. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

In tegenstelling tot wat de VTC stelt, moeten de vermeldingen met betrekking tot juistheid van gegevens, rechten van betrokkenen en transparantie niet in de regelgeving worden opgenomen. Dit zijn immers verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de AVG en die zodoende rechtstreekse werking hebben, en waaraan de verwerker of verwerkingsverantwoordelijke op grond van de verordening ten alle tijden moet voldoen.

- Artikel 32 van de AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

Ofschoon hier in de praktijk uiteraard rekening mee moet worden gehouden en dit ook zo bij de architectuur van de applicaties moet worden geïmplementeerd, vereist dit op zich geen wijzigingen aan het ontwerpbesluit, wat de VTC in haar adviezen ook toegeeft.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPBESLUIT

Aan het ontwerpbesluit werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- In ARTIKEL 3 worden de volgende wijzigingen aangebracht:
 - o Er wordt een punt 1° en 4° ingevoegd die in de definities “certificatiesoftware niet-residentieel “ en “energiedeskundige type D” het woord “grote” telkens opheft. Het woord “grote” was in die definities bij een eerdere besluitswijziging verkeerdelijk niet opgeheven. Het EPC niet-residentieel zal immers naar de toekomst toe voor alle niet-residentiële gebouwen kunnen worden opgemaakt (zowel “klein” en “groot”), en niet langer enkel voor “grote” niet-residentiële gebouwen. De mogelijkheid dat voor kleine residentiële gebouwen ook een EPC residentiële gebouwen kan worden opgemaakt blijft uiteraard onveranderd.
 - o Er wordt een punt 9° en een punt 10° ingevoegd die aan de uitzonderingen op de definitie van respectievelijk “niet-residentieel gebouw” en “niet-residentiële eenheid” ook elektriciteitscabines toevoegen. Hiermee wordt een tegenstrijdigheid in de regelgeving opgelost waarbij enerzijds alleenstaande gebouwen (inclusief elektriciteitscabines) met een totale bruikbare vloeroppervlakte van minder dan 50 m² buiten het toepassingsgebied vallen, en er bij elektriciteitscabines die deel uitmaken van een gebouw/gebouweenheid naar de hoofdbestemming moet worden gekeken, maar waar anderzijds een aan een aanpalend gebouw aangebouwde elektriciteitscabine die geen deel uitmaakt van dat aanpalende gebouw in bepaalde gevallen kan worden beschouwd als zijnde een apart niet-residentieel gebouw, waardoor het bij een notariële overdracht onder het toepassingsgebied van de

verplichtingen met betrekking tot renovatie en de EPC-plicht valt. Dit is niet consequent en niet logisch. Om die redenen wordt voorgesteld om op uniforme wijze alle types van elektriciteitscabines van het niet-residentiële toepassingsgebied uit te sluiten.

- Er wordt een punt 11° ingevoegd, dat de definitie van “noodkoper” uit artikel 1.1.1, §2, 72°/1/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 vervangt. Nu is in die definitie voorzien dat de noodkoper(s) bij het afsluiten van de noodkooplening voor het geheel volle eigenaar moet(en) zijn van de noodkoopwoning. Uit de praktijk blijkt echter dat wanneer een partner overleden is, de naakte eigendom, of een deel ervan, vaak naar de (uithuizige) kinderen is gegaan, en de alleenstaande partner, die vaak al wat ouder is en dus nog maar moeilijk aan een renovatiekrediet bij de bank geraakt of die niet kan terugbetalen, geen volle eigenaar meer is, maar wel nog over 100% vruchtgebruik beschikt. Dergelijke personen komen, ondanks het feit dat ze een noodkoopwoning betrekken, op dit moment niet in aanmerking voor de noodkooplening. De definitie wordt daarom aangepast ten einde die categorie van personen ook onder het toepassingsgebied te brengen.
 - Er wordt een punt 13° ingevoegd dat de in de definitie van het begrip “woning” (artikel 1.1.1, §2, 108°/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010) verduidelijkt dat de woning in kwestie in het Vlaamse Gewest moet zijn gelegen.
- Er wordt een nieuw ARTIKEL 4 opgenomen dat artikel 3.1.62 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wijzigt. Er is momenteel in dat artikel immers voorzien dat de drempel voor grote verkavelingen, grote groepswoonbouwprojecten en grote appartementsgebouwen waarbij niet langer kan worden voorzien in een aardgasaansluiting twee jaar voorafgaand aan de deadline (2026) uit artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 van vijftien naar vijf eenheden wordt teruggebracht. Gelet op de intentie om die deadline van 2026 uit artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met één jaar te vervroegen naar 1 januari 2025, lijkt het ook dienstig om de deadline waarbij de verplichting uit artikel 4.1.16/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 *juncto* artikel 3.1.62 van het Energiebesluit van 19 november 2010 parallel met één jaar te vervroegen van 1 januari 2024 naar 1 januari 2023. Dit betekent dan dat bij nieuwe grote verkavelingen, grote groepswoonbouwprojecten en grote appartementsgebouwen waar de aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor stedenbouwkundige handelingen wordt ingediend vanaf 1 januari 2023 en die minstens vijf gebouweenheden tellen niet langer mag worden aangesloten op aardgas.
 - In ARTIKEL 8 wordt in het ontworpen artikel 6.4.1/1/2, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 een verwerkingsverantwoordelijke en bewaartermijn opgenomen.
 - Er wordt een nieuw ARTIKEL 9 opgenomen dat artikel 6.4.1/1/5 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wijzigt. De premie sturing elektrische warmte (SEW) wordt hiermee tot en met eind 2024 verlengd gezien het maatschappelijk belang van de ondersteunde technologie. Intelligente sturing zal het mogelijk maken om de productie van hernieuwbare energiebronnen zoals zonnepanelen beter af te stemmen op het verbruik.

Intelligente sturing heeft tevens voordelen voor het net en de netcapaciteit aangezien intelligente sturing zal leiden tot een reductie van injectie van overtollige PV-stroom op het laagspanningsnet wanneer er een overvloed aan elektriciteit wordt geproduceerd. Omgekeerd geldt hetzelfde dat de intelligente sturing de piek in het verbruik (typisch 's avonds in de winter) kan verlagen. Op deze manier kan via flexibele vraagsturing het net minder belast worden. Bovendien draagt de premie bij aan de bekendheid en het draagvlak voor deze technologieën.

Bijkomend is deze premie een extra steun voor burgers die ten aanzien van het afschaffen van de voordelen verbonden aan het exclusief nachttarief en door het invoeren van het capaciteitstarief financieel extra zwaar getroffen worden. Slimme sturing kan het mogelijk maken om pieken te beperken en de factuur voor deze doelgroep dragelijker te maken.

- In ARTIKEL 12, 1° stond verkeerdelijk nog een “15%” vermeld. Dit moet “13%” zijn en werd gecorrigeerd.
- In ARTIKEL 14 worden de volgende wijzigingen aangebracht:
 - o In de ontworpen artikelen 6.5.10 en 6.5.17 wordt de datum “1 januari 2023” telkens vervangen door de datum “1 april 2023”;
 - o Aangezien in artikel 6.5.17 de deadline drie maanden opschuift wordt in het ontworpen artikel 6.5.21 de deadline van 31 december 2026 parallel ook met drie maanden verschoven naar 31 maart 2027.
 - o in het ontworpen artikel 6.5.24 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt n.a.v. de vraag van de VTC een verwerkingsverantwoordelijke en bewaartermijn opgenomen. Die verwerkingsverantwoordelijke is de onderneming waarvan de vestiging deel uitmaakt. In theorie kan die onderneming ook een natuurlijke persoon zijn, maar in de praktijk zal dit quasi altijd een rechtspersoon zijn. Het is echter ook steeds mogelijk dat in het kader van energieplan, energieaudit of energieboekhouding bepaalde persoonsgegevens (identiteit energiedeskundige, intern verantwoordelijken,..) worden verwerkt.
- Er wordt een nieuw ARTIKEL 15 opgenomen dat artikel 7.2.22 van het Energiebesluit van 19 november 2010 aanpast. De ervaringen van de lopende projecten in kader van het noodkoopfonds tonen aan dat het bedrag van 30.000 euro vaak niet volstaat om deze woningen tot op het niveau van woonconformiteit te brengen en daarnaast energetisch te renoveren. Daarnaast worden de bouwmaterialen gekenmerkt door een sterke prijsstijging waardoor het aangewezen is het maximaal leningsbedrag te verhogen naar 50.000 euro.

De huidige regelgeving voorziet dat onder de voorwaarden en volgens de modaliteiten die de minister bepaalt, het OCMW met de noodkoper of de erfgenamen een overeenkomst kan sluiten waarin wordt voorzien in een afbetalingsplan met vaste maandelijkse schijven waarvan de duur, behoudens in uitzonderlijke gevallen en op gemotiveerd verzoek aan het OCMW, momenteel twintig jaar niet mag overschrijden. Ten einde in het licht van het verhoogde ontleningsbedrag de maandelijkse afbetalingen beheersbaar te houden voor de noodkopers of erfgenamen wordt de voormelde termijn van twintig jaar verlengd tot vijfentwintig jaar.

- In ARTIKEL 16 en ARTIKEL 19 wordt de in het ontworpen artikel gebruikte benaming “PMW/Z” gecorrigeerd richting de correctere benaming “PMV/z-Leningen”.

Er wordt een nieuw ARTIKEL 20 opgenomen dat artikel 7.9.3/1, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 aanpast met betrekking tot een versterking van de basisfinanciering van de energiehuizen in de periode 2022-2024.

Voor de financiering van de energiehuizen wordt jaarlijks een bedrag van 4,826 miljoen euro voorzien in de algemene uitgavenbegroting. Dit omvat zowel de vergoeding voor het verstrekken en beheren van de energielening, als de hen reglementair opgelegde basistaken. De basistaken die aan de energiehuizen zijn toegewezen, zijn gericht op informeren, begeleiden en ontzorgen.

Hoewel de omschrijving van deze taken sedert 2019 niet expliciet is gewijzigd, is de invulling ervan onderhevig aan een evoluerend en uitdijend Vlaams beleidsinstrumentarium: het

Noodkoopfonds, de Energielening+, renovatieadvies- en begeleiding bij het renteloos renovatiekrediet, de eengemaakte *Mijn VerbouwPremie*, de toekomstige *Mijn VerbouwLening*, enz. Omwille van deze gestage uitbreiding van hun taakstelling en hun groeiende bekendheid, worden hun diensten alsmaar vaker geraadpleegd, en wordt de invulling van de dienstverlening arbeidsintensiever en complexer: zo vergt het beheer van de energielening+ meer inspanningen inzake kredietbeheer dan een 0%-energielening, noodzaakt de omvorming van de 0%-energielening naar de Mijn VerbouwLening ook bijkomende kennis en expertise inzake woningkwaliteit, zorgen de stijgende energiefacturen ervoor dat alsmaar meer mensen bij hen komen aankloppen voor advies (ook voor vergelijking van energieleveranciers en eventuele overstap), enzovoort.

Naast de begeleidende, informerende en ontzorgende rol, worden de energiehuizen ook geacht de lokale (energie-gerelateerde) dienstverlening te coördineren. Naar 2023 toe zal tevens de conceptuele invulling van de geïntegreerde Woon-en Energieloketten meer vorm krijgen.

De energiehuizen omarmen hun rol en wensen die optimaal te kunnen vervullen. Zij ervaren echter de vergoedingen die ze voor de basistaken ontvangen als ontoereikend om het volledige werkingsgebied af te dekken en/of alle taken naar behoren uit te kunnen voeren, niettegenstaande de bijkomende (tijdelijke) ondersteuning d.m.v. de call energieconsulenten.

Uit een bevraging met betrekking tot de invulling van hun reglementair voorziene basistaken en de invulling ervan met de huidige middelen die zij ter beschikking krijgen, komen volgende resultaten naar voor:

	Heel goed	Eerder goed	Neutraal	Eerder niet goed	Niet goed
Gestructureerde basisinformatie aanbieden over energiebeleidsmaatregelen	2	7	1	1	
Gestructureerde basisinformatie aanbieden over energiepremies en -leningen	4	7			
Gestructureerde basisinformatie aanbieden over energetische renovaties	1	8	1	1	
Inwoners informeren, adviseren en begeleiden door een laagdrempelig energieloket aan te bieden waar inwoners terecht kunnen met hun energievragen	1	7	1	2	
Particulieren begeleiden en ondersteunen bij de aanvragen van de premies en leningen	2	7		2	
Particulieren begeleiden en ondersteunen bij het uitvoeren van de leveranciersvergelijking		7	2	2	
Particulieren begeleiden en ondersteunen bij aanvragen en vergelijken van offertes		2	4	5	
Particulieren begeleiden en ondersteunen bij de uitvoering van energetische renovatiewerken		3	3	2	3
Particulieren begeleiden en ondersteunen bij de interpretatie van thermografische informatie, de zonnekaart, de resultaten na een energiescan en het energieprestatiecertificaat		4	6	1	
Het bieden van ontzorging		3	4	2	2
Uitvoerende lokale diensten coördineren		6	4	1	

Correct doorverwijzen	3	9			
-----------------------	---	---	--	--	--

Vanuit de energiehuizen werd eerder dit jaar reeds een gemeenschappelijke vraag geuit om de basisfinanciering structureel te verhogen. Daarbij staat men de toegenomen druk op de energiehuizen met volgende voorbeelden:

- uit de monitoring van Energiehuis Limburg blijkt dat het aantal bezoekers aan het energiehuis (via de digitale of fysieke woon-energieloketten) in het eerste semester van 2021 met 50% is toegenomen in vergelijking met het laatste semester van 2020;
- Energiehuis IGEAN kon met de basisfinanciering slechts 54% financieren van de werkelijke kost van de personeelsformatie die werd ingezet om de taakstelling te realiseren;
- Energiehuis VENECO voorziet voor 2021 een financieringstekort van 13% op de reële uitgaven om haar basistaken te realiseren.
- ...

Indien er bijkomende middelen zouden beschikbaar zijn, zouden deze ingezet worden voor:

- meer personeel (o.a. ter ondersteuning van het nieuwe digitale portaal waarlangs de *Mijn VerbouwPremie* zal worden aangevraagd. Uit de eerste tests blijkt dat het digitale loket leidt tot meer tijd per advies (gezien de loketmedewerker de volledige premie-aanvraag overneemt van de klant), bovendien verwachten de Energiehuizen dat veel meer mensen hulp zullen vragen bij hun premie-aanvraag (niet enkel zgn. digibeten);
- aanzienlijke uitbreiding van de loketmomenten (nu is de fysieke permanentie vaak beperkt tot één of enkele momenten per week);
- meer sensibilisering en communicatie; o.a. via thermoscans (uit het recent gestarte proefproject thermografie blijkt dat het maken van gevelscans een sterk sensibiliserend effect heeft: het zet mensen ertoe aan om naar een Energiehuis te gaan om advies en begeleiding voor energetische renovatie te vragen).
- inzet van mobiele loketten
- doorgedreven renovatieadvies en ontzorging (voor veel mensen is de stap tussen het krijgen van advies en het effectief uitvoeren van de energetische renovatie te groot: ze hebben hulp nodig bij het plannen, het contacteren van aannemers, het selecteren van offertes, de opvolging en oplevering van de werken...). Professionele ontzorging bij deze taken zal niet enkel veel mensen overtuigen om de stap te zetten naar energetische renovatie, ze draagt ook bij tot meer kwaliteitsvolle en doorgedreven renovaties;
- betere coördinatie tussen lokale actoren (o.a. ten behoeve van de vooropgestelde geïntegreerde dienstverlening).

Het is hierbij van belang dat de bijkomende financiering structureel is. De Energiehuizen geven te kennen dat het moeilijk is om bekwaam personeel aan te werven als ze slechts zeer tijdelijke contracten kunnen aanbieden. Projectmatige financiering maakt het ook moeilijk om hun ervaren personeel te behouden (op het einde van het project valt de financiering weg en vertrekt het personeelslid).

Er wordt dan ook voorgesteld de beschikbare middelen⁹ voor de basistaken van de energiehuizen te verhogen. De basistaken bestaan uit enerzijds de basisfinanciering uit artikel 7.9.3/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010, en anderzijds de prestatiefinanciering uit artikel 7.9.3 van het Energiebesluit van 19 november 2010, waarbij de energiehuizen voor het verstrekken en beheren van energieleningen per verstrekte energielening een brutovergoeding ontvangen. In het voormelde artikel 7.9.3/1 wordt thans aan paragraaf 2 een nieuw derde lid toegevoegd dat de verhoging van de basisfinanciering met 50% voor energiehuizen voor de periode juli 2022 tot en met december 2024 mogelijk maakt. Dit wil zeggen dat de vergoedingen die cumulatief worden toegekend als volgt verhoogd kunnen worden:

⁹ begrotingsartikel QE0-1QEEE2KB-WT

- 1° een verhoging met 10.000 euro bovenop de 20.000 euro per begonnen schijf van 50.000 private huishoudens;
- 2° een verhoging met 10.000 euro bovenop de 20.000 euro voor energiehuizen met een werkingsgebied van één tot vijf gemeenten, vermeerderd met 4.500 (i.p.v. 3.000) euro per bijkomende stad of gemeente die deel uitmaken van het werkingsgebied.

Aan de energiehuizen zal gevraagd worden om ten laatste tegen eind oktober 2022 een bijakte op te stellen bij hun meerjarenplanning 2022-2025, waarin ze aangeven welke stappen zij zullen zetten richting meer geïntegreerde woon-en energieloketten. Bij de jaarlijkse beoordeling van de uitvoering van deze meerjarenplannen, via de jaarverslagen, zal het VEKA nagaan in welke mate elk Energiehuis stappen gezet heeft richting verdere integratie en derhalve in aanmerking komt voor een verhoogde financiering.

Conform de bestaande regeling uit artikel 7.9.3/1, §4 van het Energiebesluit van 19 november 2010, die ook op deze verhogingen van toepassing wordt, worden de vergoedingen immers op de volgende wijze beschikbaar gesteld:

- een voorschot van 70 % wordt uiterlijk tegen 15 april van elk kalenderjaar betaald;
 - het saldo van 30 % wordt uitbetaald nadat het VEKA heeft vastgesteld dat de voorwaarden waaronder de vergoeding is toegekend, nageleefd zijn en dat de vergoeding aangewend is voor de doeleinden waarvoor ze is verleend nadat een financieel verslag is ingediend, waarvan de minister het model bepaalt, en een functionele verantwoording. Kosten die reeds het voorwerp uitmaken van een andere financiële tegemoetkoming vanwege de Vlaamse overheid kunnen niet in rekening worden gebracht.
- ARTIKEL 22: Er worden enkele bijkomende technische wijzigingen voorgesteld binnen de call groene stroom met betrekking tot het artikel 7.11.3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 dat bepaalt welke gegevens de steunaanvraag voor de call minstens moet bevatten.
- o Het is momenteel niet verplicht om de oriëntatie en hellingshoek van de installatie op basis van zonne-energie in te geven; enkel de (algehele) te verwachte jaarlijkse energieopbrengst van de installatie moet conform artikel 7.11.3, § 1, tweede lid 5° van het Energiebesluit van 19 november 2010 in de aanvraag staan. Nochtans zijn de oriëntatie en hellingshoek van de installatie essentiële gegevens voor het bepalen van het te verwachten rendement van de installatie en zou ook deze informatie zeker in het aanvraagformulier aanwezig moeten zijn. Daarom wordt in artikel 7.11.3 § 1, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorzien dat ook minstens de oriëntatie en hellingshoek van de installatie (op basis van zonne-energie) bij de aanvraag worden gevoegd. Als er meerdere oriëntaties en/of hellingshoeken zijn dan moeten deze ook bij de aanvraag worden gevoegd. Een digitale kopie van de berekening of berekeningen van de te verwachten energieopbrengst van de installatie of installatiedelen moet ook bij de aanvraag worden gevoegd.
 - o Voor wat betreft een installatie op basis van windenergie wordt verduidelijkt welke documenten bij de aanvraag moeten worden gevoegd ter onderbouwing van de berekening van de verwachte jaarlijkse energieopbrengst.
 - o Ten derde wordt verplicht om de EAN-code voor afname van de aansluiting in de steunaanvraag op te geven, voor zover deze bij de aanvraag gekend is. Artikel 7.11.1, §1, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 bepaalt dat de aansluiting wordt geïdentificeerd door de EAN-code voor afname van de aansluiting. Projecten komen volgens hetzelfde artikel alleen in aanmerking voor de steun als het totale vermogen van de installatie(s) op basis van zonne-energie die valt of vallen onder het eerste lid, op dezelfde aansluiting, niet meer dan 5 MW bedraagt. Als de EAN-code gekend is, zou deze ook in de aanvraag moeten worden opgegeven.

- o Tot slot kan de minister via het ontworpen artikel 7.11.1, §1, achtste lid, een voorwaarde opleggen aan installatie op basis van zonne-energie die vallen onder het type zoals ingevoegd met artikel 7.11.1, §1, derde lid, 2°/1 of 2°/2 waarbij het de bedoeling is dat de aanvrager verklaart aan deze voorwaarde te voldoen. Conform artikel 7.11.3, §1, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 is het momenteel echter niet verplicht dit mee te delen in de elektronische subsidieaanvraag. Met het toevoegen van 7.11.3, §1, tweede lid, 15° is een verklaring op eer een verplicht onderdeel van een correcte en volledige subsidieaanvraag.
- Er wordt een nieuw ARTIKEL 23 ingevoegd. In het artikel 7.11.4, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 dat de uitbetaling van de steun regelt wordt een aanpassing voorgesteld. Heden bepaalt dit artikel als één van de voorwaarden voor uitbetaling van de steun dat de werkelijke kosten die in aanmerking komen met facturen moeten worden gestaafd. Het VEKA stelt vast dat de facturatie voor PV-installaties voornamelijk in schijven gebeurt, waarbij in de (tussentijdse) factuur niet wordt gespecificeerd voor welk onderdeel de verschillende kosten worden gemaakt. Andere stavingsstukken, zoals het contract met de PV-installeateur, kunnen in dat geval verduidelijking bieden. Vanzelfsprekend moeten de stavingsstukken steeds duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn, zoals bepaald in artikel 7.11.4 §2, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010.
- In ARTIKEL 29 en ARTIKEL 30 wordt bij de eis aangaande het minimumaandeel hernieuwbare energie uit de ontworpen artikelen 9.1.12/2 en 9.1.12/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 de deadline “1 januari 2026” vervangen door “1 januari 2025”. Deze datum is immers gekoppeld aan de uitfasering van aardgasaansluitingen bij nieuwbouw uit artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De Russische politieke en militaire agressie tegen de territoriale integriteit en soevereiniteit van Oekraïne, en de daarmee samenhangende economische consequenties, zijn, benevens de milieudoelstellingen die worden nagestreefd, echter een extra impuls om de huidige aardgasafhankelijkheid nog sneller af te bouwen. Daarom zal via een aanpassing van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de datum van uitfasering met een jaar worden vervroegd. Dit heeft echter ook consequenties met betrekking tot het minimumaandeel hernieuwbare energie, en een gelijkaardige aanpassing als bij het aardgasaansluitingsverbod wordt dan ook doorgevoerd bij het minimumaandeel hernieuwbare energie.

Ook wordt in ARTIKEL 29, 2° bij de eis aangaande het minimumaandeel hernieuwbare energie de straal waarbinnen projecten zich in geval van participatie moeten bevinden aangepast van 15 kilometer naar 25 kilometer. Uit feedback van de bouwsector op basis van een concreet project is immers gebleken dat in specifieke gevallen de straal van 15 km (= 706,8 km²) op dit moment te beperkt is om een geschikt project te selecteren. Een straal van 25 km (1963,5 km²) garandeert nog steeds voldoende nabijheid, maar vergroot het zoekgebied aanzienlijk.

- Er worden een nieuw ARTIKEL 32 en ARTIKEL 33 ingevoegd die respectievelijk artikel 9.1.29/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 vervangen en artikel 9.1.30 wijzigen.

Om bij de inrekening van een systeem van externe warmtelevering in de EPB-aangifte te vermijden dat wordt gerekend met waarden bij ontstentenis, dient namens de aangifteplichtige steeds een afwijkingsaanvraag via aangetekend schrijven bij het VEKA ingediend te worden. De afwijkingsaanvraag wordt door het VEKA gecontroleerd en de beslissing wordt vastgelegd in een besluit van de Administrateur-Generaal dat gepubliceerd wordt op de website van het VEKA.

In onderliggend besluit wordt heden voorgesteld om deze afwijkingsprocedure van externe warmtelevering in EPB te vereenvoudigen, namelijk door de procedure van de

afwijkingsaanvraag grotendeels af te schaffen. De situatie wordt zodoende grotendeels gelijkgesteld met de procedure in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest, waar het externe rekenblad en de stavingsstukken voor het systeem van externe warmtelevering gewoon bij de EPB-aangifte gevoegd worden. Er is in die gevallen geen afwijkingsaanvraag nodig. Enkel voor gevallen van externe warmtelevering met gefaseerde uitbouw wordt voorgesteld om de procedure van de afwijkingsaanvraag te behouden, zodat vanuit het VEKA voldoende controle wordt behouden op deze uitzonderlijke en complexe situatie.

Dit voorstel tot wijziging kadert in het Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering, waarin het volgende is opgenomen: *“We vereenvoudigen het EPB-beleidskader, maken het gebruiksvriendelijker, integreren sneller innovatieve bouwtechnieken en zorgen dat het zijn sturende werking naar klimaatvriendelijke woningen blijft vervullen.”* (p. 124) en *“Warmtenetten kunnen groene- en restwarmte collectief verdelen. Het regelgevend kader, de EPB-regelgeving en de call groene - en restwarmte worden geëvalueerd om een grotere stimulans te geven aan de ontwikkeling van warmtenetten gevoed met groene- en restwarmte.”* (p. 149)

Deze afwijkingsprocedure wordt slechts weinig gevolgd. Het VEKA kreeg per jaar het volgende aantal afwijkingsaanvragen (en tot eind 2016 gelijkwaardigheidsaanvragen) binnen:

Jaar	# aanvragen
2014	5
2015	20
2016	24
2017	18
2018	25
2019	17
2020	13
2021	9

Op een totaal aantal van 30.000 à 40.000 EPB-aangiftes per jaar, wordt deze procedure in minder dan één op de duizend aangiftes gebruikt. De relevante ervaring van EPB-verslaggevers met deze procedure is daarom beperkt.

Daarnaast biedt het afschaffen van de afwijkingsprocedure (m.u.v. de gevallen van gefaseerde uitbouw) meer zekerheid voor de bouwheer en verslaggever. Immers, een warmtenet dat meerdere gebouwen bedient, valt onder de definitie van het systeem van externe warmtelevering indien het warmtenet meerdere gebouwen op meerdere sites (= aansluitende percelen van dezelfde eigenaar) bedient. Dit kan problematisch worden wanneer het eigendom van één van de percelen verandert tijdens het bouwproces. Stel dat een projectontwikkelaar meerdere gebouwen op meerdere percelen ontwikkelt, dan gaat het op dat moment om één site aangezien de projectontwikkelaar alle gronden in bezit heeft. Dergelijke situatie valt niet onder definitie van externe warmtelevering. In deze situatie kan men dan ook geen afwijkingsaanvraag indienen. Wanneer de projectontwikkelaar één perceel verkoopt, dan gaat het wél om externe warmtelevering. Om dan in de EPB-aangifte te vermijden dat gerekend moet worden met waarden bij ontstentenis, moet een afwijkingsaanvraag ingediend worden. Dit kan pas vanaf het moment van eigendomsoverdracht. Dit moment kan echter dicht bij de uiterste termijn voor het indienen van de afwijkingsaanvraag liggen. De aanvraag kan namelijk ingediend worden (artikel 9.1.30, §2, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010):

- tot op het moment van ingebruikname van het eerste gebouw in het project;
- en binnen de vijf jaar na de eerste verlening van de bouwvergunning van een gebouw in het project.

Door het afschaffen van de afwijkingsprocedure (m.u.v. de gevallen van gefaseerde uitbouw) kan men van bij het begin al rekenen met de weerslag op het E-peil van het warmtenet (bijv. al inrekenen in de startverklaring). In de huidige procedure van de afwijkingsaanvraag is dit moeilijk aangezien er voor een goedgekeurd afwijkingsbesluit reeds veel informatie over het project nodig is, waaronder administratieve informatie zoals adressen om het afwijkingsbesluit op te maken.

Er wordt wel voorgesteld om de afwijkingsaanvraag te behouden in geval van gefaseerde uitbouw van het systeem van externe warmtelevering. Dit is het geval wanneer bepaalde delen (warmteopwekkers, warmtedistributie-elementen en/of warmtevragers) van het systeem van externe warmtelevering pas gerealiseerd kunnen worden nadat de EPB-aangifte van de EPB-eenheid werd ingediend. Op voorwaarde dat deze delen gerealiseerd worden binnen de vijf jaar na de vergunningsaanvraag van het gebouw, kan in de EPB-aangifte dan rekening gehouden worden met dit systeem van externe warmtelevering. Opdat het VEKA zicht kan hebben op deze gefaseerde uitbouw, wordt voorgesteld om hiervoor wel nog de afwijkingsprocedure te behouden.

Concreet wordt het volgende voorgesteld:

- In de situatie waarbij de EPB-eenheid reeds is aangesloten op het systeem van externe warmtelevering vóór de EPB-aangifte is ingediend, kan men gewoon een rekenblad bij de EPB-aangifte voegen om de rekenwaarden voor externe warmtelevering te bepalen. Een afwijkingsaanvraag is dan niet meer nodig. Er wordt voorgesteld om een delegatie aan de minister te voorzien om de regels vast te leggen die de waarden van het systeem zullen bepalen.
- In de situatie waarbij bepaalde delen van het systeem van externe warmtelevering pas gerealiseerd worden nadat de EPB-aangifte van de EPB-eenheid is ingediend en uiterlijk binnen de vijf jaar na de vergunningsaanvraag van de EPB-eenheid, dan kan men een afwijkingsaanvraag indienen opdat dit systeem via detailberekening al ingerekend kan worden in de EPB-aangifte. Via ministerieel besluit zal deze afwijkingsaanvraag verder geregeld worden.

Er wordt tevens voorgesteld om het woord “gebouw” telkens te vervangen door “EPB-eenheid”. Een gebouw kan immers bestaan uit meerdere EPB-eenheden. Dit verduidelijkt dat er per EPB-eenheid een EPB-aangifte ingediend worden en dat er per EPB-eenheid gebruikt gemaakt kan worden van de detailberekening.

- Er worden een nieuw ARTIKEL 35 TOT EN MET ARTIKEL 50 ingevoegd die een reeks aanpassingen doorvoeren met betrekking tot energieprestatiecertificaten:
 - o De term “gebouweenheid” (of de “residentiële eenheid”) wordt niet altijd consequent gebruikt in de energieprestatiecertificatenregelgeving. In de artikelen 9.2.1, 9.2.3, 9.2.3/1, 9.2.4, 9.2.6/1, 9.2.7, 9.2.7/1, 9.2.7/2, 9.2.8, 9.2.8/19.2.9, 9.2.10, 9.2.10/1, 9.2.10/2, en 9.2.11 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt daarom een terminologische aanpassing aangebracht zodat ook die termen wel consequent wordt gebruikt en er geen verwarring kan bestaan tussen enerzijds “gebouw” en anderzijds “gebouweenheid”/“residentiële eenheid”.
 - o In artikel 9.2.3, §4 en artikel 9.2.8, §4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt de benaming “Aankoopcomité of de dienst Vastgoedakten binnen het departement Financiën en Begroting” vervangen door de zinsnede “de afdeling, bevoegd voor vastgoedtransacties binnen de Vlaamse Belastingdienst”. Die diensten werden immers ingekanteld binnen de Vlaamse Belastingdienst, maar in het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt nog steeds naar de oude benaming en entiteit verwezen.

- Artikel 9.2.6/2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 houdt in dat alle grote niet-residentiële eenheden continu over een geldig energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen moeten beschikken. Er is echter niet expliciet bepaald op wie dan die EPC-plicht concreet rust. Er wordt voorgesteld in dat artikel te verduidelijken dat dit dan de eigenaar, of als er een erfpacht of opstalrecht op het gebouw of de gebouweenheid bestaat respectievelijk de erfpachter of de opstalhouder van de gebouwen en gebouweenheden is.
 - Conform het heden nog niet in werking getreden artikel 9.2.10/2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 moet de gebruiker van een publiek gebouw met een bruikbare vloeroppervlakte van minstens 250 m² het voorblad van een geldig energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen ophangen op een plaats die voor het publiek zichtbaar is in het gebouw waarop het betrekking heeft. De gebruiker gaat niet altijd de eigenaar, erfpachter of opstalhouder zijn. Om die reden wordt de voormelde bepaling aangevuld met een regel die stelt dat als de gebruiker van het publieke gebouw niet tegelijkertijd ook de eigenaar, de erfpachter of de opstalhouder ervan is, dan wordt door de eigenaar, of als er een erfpacht of opstalrecht op het publieke gebouw bestaat door respectievelijk de erfpachter of de opstalhouder aan de gebruiker een kopie van het geldig energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen bezorgd.
- In ARTIKEL 53, 2° wordt verduidelijkt dat het EPC bij de bouw als bewijsstuk in het kader van de renovatieverplichting ook kan slaan op een niet-residentiële eenheid.
 - In ARTIKEL 54, dat artikel 9.3.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wijzigt, wordt een bijkomende wijziging aangebracht waardoor in afwijking van artikel 9.3.1 het vestigen of overdragen van een opstalrecht of erfpacht op het dak van een niet-residentiële gebouw wordt vrijgesteld van de renovatieverplichting, vermeld in artikel 9.3.1. Het komt immers vaak voor dat een dergelijk zakelijk recht wordt gevestigd op het dakdeel met bijvoorbeeld de bedoeling om daar dan door een derde partij zonnepanelen op te laten plaatsen. Het is echter niet de bedoeling om in dat geval ook een renovatieverplichting te laten ontstaan.
 - In ARTIKEL 55 wordt in het ontworpen artikel 9.3.5 van het Energiebesluit van 19 november 2010 een gelijkaardige wijziging aangebracht aangaande residentiële gebouwen.
 - ARTIKEL 56: oorspronkelijk was de erkenning als energiedeskundige beperkt tot natuurlijke personen die *ad nominem* werden erkend. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 werd de mogelijkheid gecreëerd om ook als rechtspersoon te worden erkend (art. 8.1.1/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010). Om als rechtspersoon te worden erkend als energiedeskundige, moet aan een van de volgende bijzondere erkenningsvoorwaarden zijn voldaan: 1° de zaakvoerder of een bestuurder van de rechtspersoon voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8.1.1; 2° minstens een natuurlijke persoon in dienst van de rechtspersoon voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8.1.1. Elke werknemer die aan die voorwaarden voldoet heeft vervolgens zijn eigen onderscheiden EP-code binnen die specifieke erkenning.

Conform artikel 11.2.1, §1 kan het VEKA de erkenning van de energiedeskundige tijdelijk schorsen of definitief intrekken. Paragraaf 1/1 stelt dat het VEKA energiedeskundigen die herhaaldelijk fouten maken, kan verplichten om binnen een door het agentschap vastgestelde termijn te slagen voor een door of namens het VEKA georganiseerd examen. Als de energiedeskundige een rechtspersoon is, kan het VEKA de sanctie, vermeld in het eerste lid, opleggen aan een of meer van de natuurlijke personen, vermeld in artikel 8.1.1/1.

Een gelijkaardige maatregel vis-à-vis energiedeskundige-rechtspersonen bestaat heden niet. Dat betekent dat het VEKA enkel de algehele erkenning van een rechtspersoon kan schorsen of

intrekken, maar niet een specifieke werknemer binnen die als energiedeskundige erkende rechtspersoon kan viseren. Er wordt daarom in het kader van de handhaving een nieuw ARTIKEL 56 ingevoegd dat aan artikel 11.2.1, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 een vierde lid toevoegt waardoor – naar analogie met de bestaande sanctie voorzien in paragraaf 1/1 – het VEKA bij de schorsing of de intrekking van de erkenning van een energiedeskundige als die energiedeskundige een rechtspersoon die sancties kan opleggen aan een of meer van de natuurlijke personen, vermeld in artikel 8.1.1/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

- Er wordt een nieuw ARTIKEL 57 ingevoegd dat de overgangsbepaling met betrekking tot het afficheren van het energieprestatiecertificaat bij publieke gebouwen uit artikel 12.3.23 van het Energiebesluit van 19 november 2010 aanpast. Door de invoering van het artikel 9.2.6/2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 is die overgangsbepaling voor de grote niet-residentiële gebouwen (m.a.w. bruikbare vloeroppervlakte groter dan 500 m²) die ook een publieke gebouw zijn immers overbodig geworden. Zij moeten tegen 1 januari 2024 immers beschikken over een EPC niet-residentiële gebouwen. Voor de “kleine” publieke gebouwen blijft de overgangsbepaling van toepassing.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpbesluit wijzigingen aangebracht die een budgettaire impact hebben op de Vlaamse overheid.

- In het kader van het relancebeleid is beslist het Noodkoopfonds te versterken met 20 miljoen euro bijkomende middelen in 2021 en 20 miljoen euro in 2022. Hiertoe werd de leningsmachtiging overeenkomstig bijgesteld in het uitgavendecreet 2021, en is voorzien om telkens 20 miljoen euro ESR-neutraal in te schrijven in de algemene uitgavenbegroting via uitgavendecreet BA 2021 en uitgavendecreet BO 2022. Ingevolge niet volledige besteding en overdracht van de voor 2021 beschikbare middelen (16,25 miljoen euro), is in begroting 2022 een totaalbudget voorzien van 36,25 miljoen euro voor het verstrekken van de noodkoopleningen (BA - QE447).
- Er wordt voorgesteld aangaande de versterking basisfinanciering van de energiehuizen de voor de werking van de energiehuizen beschikbare middelen¹⁰ te verhogen als volgt:

	beschikbaar budget	verhoging	totaal
	(kEur)	(kEur)	(kEur)
2022	4886	1600	6486
2023	4886	3200	8086
2024	4886	3200	8086

Deze middelen dienen zowel voor het financieren van de vergoedingen voor het verstrekken en beheren van de energieleningen, de vergoeding voor de energieleningen, als voor het uitvoeren van de basistaken, met bijkomende stimulansen voor stappen richting

¹⁰ begrotingsartikel QE0-1QEEE2KB-WT

geïntegreerde woon-en energieloketten. De voorziene verhoging zal gefinancierd worden via het Energiefonds, aangevuld met toelagen uit het Klimaatfonds (aan het Energiefonds)¹¹.

- De premie sturing elektrische warmte (SEW) om accumulatieverwarming, elektrische boilers en warmtepompen automatisch aan te sturen wordt met twee jaar verlengd tot en met eind 2024. Bij de oorspronkelijke berekende budgettaire weerslag ter nota aan de Vlaamse regering¹² werd een budgettaire weerslag van 1,65 miljoen euro geraamd voor de jaren 2021 en 2022. Op basis van het aantal ingediende premie-aanvragen in 2021 werd het nodige budget voor de toekomstige aanvragen ingeschat. Er wordt uitgegaan van een jaarlijkse verdubbeling van het aantal premie-aanvragen ten opzichte van het aantal ingediende aanvragen in 2021. De maximale budgettaire weerslag per premie-aanvraag bedraagt 400 euro.

Budget/jaar	2021	2022	2023	2024	Totaal
Aantal premies	240	480	960	1.920	3.600
Budget (in euro)	96.000	192.000	384.000	768.000	1.440.000

Het oorspronkelijk geraamde budget van 1,65 miljoen euro dat oorspronkelijk enkel voor 2021 en 2022 voorzien was zal naar inschatting voldoende zijn om tevens premie-aanvragen voor de jaren 2023 en 2024 te dekken.

Deze bedragen worden aangerekend op het Energiefonds.

B. ESR-TOETS

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerpbesluit wijzigingen aangebracht die een rechtstreekse impact hebben op het personeel, de werkingsuitgaven of de investeringen en schulden van de lokale besturen. De versterking van de energiehuizen zal immers bijdragen tot een meer kwaliteitsvolle en efficiënte lokale dienstverlening en een versterking van het lokaal energie-en klimaatbeleid.

5. VERDER TRAJECT

¹¹ Conform artikel 14, §4, tweede lid van het programmadecreet van 13 juli 2012 is het voor het Vlaams Klimaatfonds in afwijking van artikel 15, §3, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 toegestaan om middelen te storten richting AGION, het GO! en andere begrotingsfondsen binnen de Vlaamse overheid, én worden deze begrotingsfondsen gemachtigd om deze middelen te ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds. De Vlaamse Regering werd decretaal gemachtigd om hiertoe de passende begrotingsartikelen te creëren.

¹² VR 2021 1202 DOC.0150/1TER

Het ontwerpbesluit moet worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.
Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat betreft diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat betreft diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie;
2. het advies van de SERV d.d. 21 maart 2022;
3. het advies van de Minaraad d.d. 21 maart 2022;
4. het advies van de VREG d.d. 21 maart 2022;
5. het advies van de VTC d.d. 15 maart 2022.